

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsete versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B**

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2015/1222,

24. juuli 2015,

millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 197, 25.7.2015, lk 24)

Muudetud:

Euroopa Liidu Teataja

► **M1**

Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2021/280, 22. veebruar 2021

nr	lehekülg	kuupäev
L 62	24	23.2.2021

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2015/1222,**24. juuli 2015,****millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised****(EMPs kohaldatav tekst)**

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED*Artikkel 1***Reguleerimisese ja -ala**

1. Käesolevas määruses sätestatakse üksikasjalikud suunised piirkonnaüleseks võimsuse jaotamiseks ja ülekoormuse juhtimiseks järgmise päeva turgudel ning päevasisestel turgudel, sealhulgas nõuded selliste ühiste meetodite kohta, mida rakendatakse pakkumispirkondades samal ajal saadavalolevate võimsuste määramiseks, ning tõhususe hindamise kriteeriumid ja pakkumispirkondade piiritlemise läbivaatamine.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi Euroopa Liidu siseste elektripõhivõrkude ja nende vaheliste ühenduste suhtes, välja arvatud sellised saarte põhivõrgud, mis ei ole teiste põhivõrkudega ühendatud.

3. Liikmesriikides, kus on rohkem kui üks põhivõrguettevõtja, kohaldatakse käesolevat määrust tema kõikide põhivõrguettevõtjate suhtes. Kui mõne põhivõrguettevõtja funktsioon ei ole asjakohane ühe või mitme käesolevas määruses sätestatud kohustuse seisukohast, võib asjaomane liikmesriik määrata nende kohustuste täitmise eest vastutavaks mõne teise põhivõrguettevõtja või mitu teist põhivõrguettevõtjat.

4. ELi ühtsed järgmise päeva turu ja päevasisese turu mehhanismid võidakse avada Šveitsis tegutsevatele turukorraldajatele ja põhivõrguettevõtjatele tingimusel, et selle riigi asjaomaste õigusaktidega rakendatakse ELi elektriturgu reguleerivate õigusaktide peamisi sätteid ning et ELi ja Šveitsi valitsuse vahel on sõlmitud elektrienergeetikakoostööd reguleeriv leping.

5. Vastavalt eelmisele lõikele 4 otsustab Šveitsi osalemise ühtse järgmise päeva turu mehhanismis ja ühtse päevasisese turu mehhanismis komisjon, kes lähtub koostööameti arvamusest. Ühtse järgmise päeva turu mehhanismis osalevate Šveitsi määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate õigused ja kohustused peavad olema kooskõlas ELis tegutsevate määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate õiguste ning kohustustega, et võimaldada ELis rakendatavate ühtsete järgmise päeva turu mehhanismide ja ühtse päevasisese turu mehhanismide sujuvat toimimist ning tagada kõigile osalistele võrdsed tingimused.

▼ B*Artikkel 2***Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklis 2, komisjoni määruse (EL) nr 543/2013 ⁽¹⁾ artiklis 2 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/72/EÜ ⁽²⁾ artiklis 2 esitatud mõisteid.

Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „individuaalne võrgumudel“ – vastutavate põhivõrguettevõtjate ettevalmistatud andmekogum, mis sisaldab põhivõrgu näitajaid (tootmine, koormus ja võrgutopoloogia) ja eeskirju nimetatud näitajate muutmise kohta seoses võimsuse arvutamisega ning mis ühendatakse teiste individuaalsete võrgumudelitega, et saada ühine võrgumudel;
- 2) „ühine võrgumudel“ – eri põhivõrguettevõtjate vahel kokkulepitud Euroopa Liidu ülene andmekogum, mis sisaldab põhivõrgu põhinäitajaid (tootmine, koormused ja võrgutopoloogia) ning eeskirju nimetatud näitajate muutmise kohta seoses võimsuse arvutamisega;
- 3) „koordineeritud võimsusarvutuse ala“ – geograafiline ala, mille kohta tehakse koordineeritud võimsusarvutus;
- 4) „stsenaarium“ – elektrisüsteemi prognoositav seisund teatavas ajavahemikus;
- 5) „netopositsioon“ – elektriexpordi ja -impordi netosumma pakkumispirkonna iga turuajaühiku kohta;
- 6) „jaotamispääs“ – võimsuse jaotamisel järgitavad piirangud, mida on vaja ülekandesüsteemi hoidmiseks talitluskindluse piirides ning mida ei ole teisendatud piirkonnaüleseks võimsuseks või mida on vaja võimsuse tõhusamaks jaotamiseks;
- 7) „võrgu talitluskindluse piirangud“ – piirangud, mida tuleb järgida võrgu talitluskindluse tagamiseks, näiteks temperatuuri-, pinge-, lühisvoolu- ja sageduspiirangud ning dünaamilise stabiilsuse piirangud;
- 8) „koordineeritud netoülekandevõimsuse põhine meetod“ – võimsusarvutusmeetod, mille puhul eelnevalt määratletakse eelnevalt omavahel külgnevate pakkumispirkondade vaheline maksimaalne võimalik ülekandevõimsus ja hinnatakse seda;

⁽¹⁾ Komisjoni määrus (EL) nr 543/2013, 14. juuni 2013, mis käsitleb elektriturudel andmete esitamist ja avaldamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa (ELT L 163, 15.6.2013, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/72/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

▼ B

- 9) „voopõhine meetod“ – võimsuse arvutamise meetod, mille puhul elektrienergia ülekandmise jaotustegurid ja kriitiliste võrguelementide järelejääänud varud piiravad pakkumispiirkondade vahelist energiaülekannet;
- 10) „erandolukord“ – avastatud ja võimalik või juba toimunud rike mõnes põhivõrgu talitluskindluse jaoks tähtsas elemendis, milleks võib peale põhivõrgu elementide olla ka mõni võrgu olulise tähtsusega tarbija või jaotusvõrgu element;
- 11) „koordineeritud võimsusarvestaja“ – isik või isikud, kelle ülesanne on arvutada ülekandevõimsust vähemalt piirkonna tasandil;
- 12) „tootmise muutmise võti“ – meetod, millega teisendatakse teatava pakkumispiirkonna netopositsiooni muutus prognoositava tootmis-sisendi tõusuks või languseks ühises võrgumudelis;
- 13) „talitluskindluse tugimeede“ – ühe või mitme põhivõrguettevõtja võetav meede võrgu talitluskindluse tagamiseks;
- 14) „talitluskindluse varu“ – piirkonnaülese võimsuse vähendamine, millega kaetakse võimsuse arvutamiseiga seotud ettenägematud muutused;
- 15) „turuaeg“ – parajasti kehtiv Kesk-Euroopa talve- või suveaeg;
- 16) „võimsusjaotustulu“ – võimsuse jaotamise tulemusel saadav tulu;
- 17) „turu ülekoormus“ – olukord, kus ühtse järgmise päeva turu mehhanismi või päevasisese turu mehhanismi majanduslik tulu on piirkonnaülese võimsuse või muude aktiivsete jaotamispiirangute tõttu piiratud;
- 18) „füüsiline ülekoormus“ – võrguolukord, mille puhul prognoositavad või tegelikud võimsusvood rikuvad võrguelementide temperatuuri piirnõudeid ja elektrisüsteemi pinget või faasinurga stabiilsuse nõudeid;
- 19) „struktuurne ülekoormus“ – põhivõrgu ülekoormus, mida on võimalik ühemõtteliselt määratleda ja prognoosida, mis on geograafiliselt ja ajaliselt stabiilne ning mis tekib sageli elektrivõrgu tavaseisundis;
- 20) „sobitamine“ – kauplemisrežiim, mille raames sobitatakse ühtsel järgmise päeva turul või ühtsel päevasisesel turul müügikorraldusi ostukorraldustega nii, et tagatakse maksimaalne majanduslik kasu;

▼B

- 21) „korraldus“ – turuosalise avaldus kavatsuse kohta osta või müüa energiat või võimsust; korraldus võidakse täita või mitte täita, olenevalt täitmistingimustest;
- 22) „sobitatud korraldused“ – kõik hindade ühendamise algoritmiga või pidevkauplemist kohandava algoritmiga sobitatud ostu- ja müügikorraldused;
- 23) „määratud elektriturukorraldaja“ – üksus, kelle pädev asutus on nimetanud täitma ülesandeid ühtse järgmise päeva turu mehhanismis või ühtse päevasisese turu mehhanismis;
- 24) „korralduste ühisregister“ – ühtse päevasisese turu mehhanismis kasutatav moodul, mis võtab vastu kõiki ühtse päevasisese turu mehhanismis osalevate määratud elektriturukorraldajate korraldusi ja sobitab neid pidevalt;
- 25) „tehing“ – üks või mitu sobitatud korraldust;
- 26) „ühtse järgmise päeva turu mehhanism“ – enampakkumismehhanism, mille puhul järgmise päeva turgudel üheaegselt sobitatakse kogutud korraldusi ja jaotatakse piirkonnaülest võimsust pakkumiskiirkondadele;
- 27) „ühtse päevasisese turu mehhanism“ – pidev mehhanism, mille puhul päevasisestel turgudel üheaegselt sobitatakse kogutud korraldusi ja jaotatakse piirkonnaülest võimsust pakkumiskiirkondadele;
- 28) „hindade sobitamise algoritm“ – algoritm, mida kasutatakse üheaegselt korralduste sobitamiseks ja piirkonnaülese võimsuse jaotamiseks ühtse järgmise päeva turu mehhanismis;
- 29) „pidevkauplemist kohandav algoritm“ – algoritm, mida kasutatakse üheaegselt korralduste sobitamiseks ja piirkonnaülese võimsuse jaotamiseks ühtse päevasisese turu mehhanismis;
- 30) „turgude liitmise korraldaja funktsioon“ – eri pakkumiskiirkondade korralduste sobitamine ja piirkonnaülese võimsuse jaotamine järgmise päeva turu mehhanismis ja päevasisese turu mehhanismis;
- 31) „kliiringhind“ – hind, mille määramiseks sobitatakse elektrituru kalleim vastuvõetud müügikorraldus odavaima vastuvõetud ostukorraldusega;
- 32) „graafikujärgne vahetus“ – elektrienergia graafikujärgne ülekanne geograafiliste alade vahel turuajaühikus ühes kindlas suunas;
- 33) „graafikujärgse vahetuse arvestaja“ – isik või isikud, kelle ülesanne on arvutada graafikujärgseid vahetusi;

▼B

- 34) „järgmise päeva turu ajavahemik“ – järgmise päeva turu tehingute sulgemise ajani kestev elektrituru ajavahemik, mille vältel tehtud tehingute objektiks olnud tooted tarnitakse järgmisel päeval;
- 35) „järgmise päeva püsikindluse kinnitusaeg“ – ajahetk, alates millest on piirkonnaülene võimsus kindlaks määratud;
- 36) „järgmise päeva tehingute sulgemisaeg“ – ajahetk, milleni võetakse vastu korraldusi järgmise päeva turu jaoks;
- 37) „päevasisese turu ajavahemik“ – selline elektrituru ajavahemik alates piirkonnaüleste tehingute avamisajast päevasisesel turul kuni piirkonnaüleste tehingute sulgemisajani päevasisesel turul, mille puhul tehingute objektiks olnud toodetega kaubeldakse enne nende tarnimist;
- 38) „piirkonnaüleste tehingute avamisaeg päevasisesel turul“ – ajahetk, mil teatava turuajaühiku ja pakkumispirkonna piiri jaoks avatakse pakkumispirkondade vaheline piirkonnaülene võimsus;
- 39) „piirkonnaüleste tehingute sulgemisaeg päevasisesel turul“ – ajahetk, alates millest ei ole piirkonnaülese võimsuse jaotamine asjaomase turuajaühiku jaoks enam lubatud;
- 40) „võimsuse juhtimise moodul“ – süsteem, mis sisaldab päevasise piirkonnaülese võimsuse jaotamiseks uusimat teavet saadavaloleva piirkonnaülese võimsuse kohta;
- 41) „päevasisene mittestandardne toode“ – ühtse päevasise turu mehhanismi toode, mis ei ole mõeldud muutumatuks energiatarneks või mis on mõeldud rohkem kui üks turuajaühik kestvaks muutumatuks energiatarneks ja millel peavad olema eriomadused süsteemi talitlusviisi või turu vajaduste arvestamiseks, näiteks mitut turuajaühikut katvad korraldused ning tootmisüksuste käivitamiskulud kajastavad tooted;
- 42) „keskne vastaspool“ – isik või isikud, kelle ülesanne on sõlmida turuosalistega lepinguid sobitamistsessi lepingute uuendamise vormis ja korraldada muude kesksete vastaspooltega või tehingute vahendajatega võimsuse jaotamise tulemusel tekkinud netopositsioonide ülekandmist;
- 43) „tehingu vahendaja“ – isik või isikud, kelle ülesanne on teha netopositsioonide ülekandeid eri kesksete vastaspoolte vahel;
- 44) „püsikindlus“ – garantii, et piirkonnaülese võimsuse jaotus jääb muutumatuks ja et jaotuse muutumisel makstakse kahju kannatajale hüvitist;

▼B

- 45) „väärmatu jõud“ – igasugune selline ettenägematu või ebatavaline sündmus või olukord, mille ettenägemine ega juhtimine ei ole põhivõrguettevõtja mõistlikus võimuses, mis ei ole toimunud asjaomase põhivõrguettevõtja süül, mida ei saanud vältida ega kõrvaldada mõistliku ettenägelikkuse ja hoolikusega, mida põhivõrguettevõtja ei saa lahendada tema jaoks tehniliselt, rahaliselt või majanduslikult mõistlikult võimalike meetmetega, mis on tegelikult aset leidnud ja objektiivselt kontrollitav ning mis muudab asjaomase põhivõrguettevõtja jaoks käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmise ajutiselt või lõplikult võimatuks;
- 46) „ühtse järgmise päeva turu mehhanismist või ühtse päevasisese turu mehhanismist saadav majanduslik kasu“ – i) tarnija kasu ühtse järgmise päeva turu mehhanismist või ühtse päevasisese turu mehhanismist asjaomase perioodi jooksul, ii) tarbija kasu ühtse järgmise päeva turu mehhanismist või ühtse päevasisese turu mehhanismist, iii) võimsusjaotustulu ning iv) muud seotud kulud ja tulud, mis suurendavad asjaomase perioodi jooksul majanduslikku tasuvust, kusjuures tarnija või tarbija kasuks loetakse energiaühiku hinna ja energiaühiku kliiringhinna vahet kinnitatud korralduse raames, korraldatuna korralduse energiamahuga.

*Artikkel 3***Võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise alase koostöö eesmärgid**

Käesoleva määruse eesmärgid on järgmised:

- a) tõhustada konkurentsi elektrienergia tootmisel ja tarnimisel ning sellega kauplemisel;
- b) tagada põhivõrgutaristu optimaalne kasutamine;
- c) tagada võrgu talitluskindlus;
- d) optimeerida piirkonnaülese võimsuse arvutamist ja jaotamist;
- e) tagada põhivõrguettevõtjate, määratud elektriturukorraldajate, koostööameti, reguleerivate asutuste ja turuosaliste aus ja mittediskrimineeriv kohtlemine;
- f) tagada ja suurendada teabe läbipaistvust ning usaldusväarsust;
- g) panustada ELi elektripõhivõrgu ja elektrienergeetikasektori pikaajalisse säästlikku toimimisse ja arengusse;
- h) järgida õiglase ja korrastatud turu ning õiglase ja korrastatud hinnakujunduse vajadust;
- i) luua määratud elektriturukorraldajatele võrdsed võimalused;
- j) tagada mittediskrimineeriv juurdepääsu piirkonnaülesele võimsusele.

*Artikkel 4***Määratud elektriturukorraldajate nimetamine ning nimetamise tagasivõtmine**

1. Iga liikmesriik, kelle elektrivõrk on ühendatud teise liikmesriigi pakkumispiirkonnaga, peab tagama, et hiljemalt neli kuud pärast käesoleva määruse jõustumist nimetatakse vähemalt üks määratud elektriturukorraldaja, kelle ülesandeks on teostada ühtset järgmise päeva turu ja/või päevasisese turu mehhanismi. Selliseks määratud elektriturukorraldajaks nimetamisele võib kandideerima kutsuda nii sise- kui ka välis- turu korraldajaid.

2. Iga asjaomane liikmesriik peab tagama vähemalt ühe määratud elektriturukorraldaja nimetamise iga oma territooriumi pakkumispiirkonna kohta. Määratud elektriturukorraldajad nimetatakse esialgu neljaks aastaks. Liikmesriigid lubavad nimetamistaotlusi esitada vähemalt üks kord aastas, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 5 lõiget 1.

3. Kui liikmesriigid ei sätesta teisiti, on reguleeriv asutus see, kes vastutab määratud elektriturukorraldajate nimetamise eest, nimetamiskriteeriumidega kooskõla järelevalve eest ning riiklike seaduslike monopolide korral määratud elektriturukorraldajate tasude ja selliste tasude arvutamise meetodika heakskiitmise eest. Liikmesriigid võivad sätestada, et nimetavaks asutuseks võib olla muu kui reguleeriv asutus. Sel juhul tagavad liikmesriigid, et nimetaval asutusel on samad õigused ja kohustused nagu reguleerival asutusel, et ta saaks tõhusalt täita oma ülesandeid.

4. Määratud elektriturukorraldajaid nimetav asutus hindab elektriturukorraldajate kandidaatide vastavust artiklis 6 sätestatud kriteeriumidele. Need kriteeriumid kehtivad olenemata sellest, kas nimetatakse üks või mitu määratud elektriturukorraldajat. Määratud elektriturukorraldajate nimetamise üle otsustamisel tuleb vältida igasugust kandidaatide diskrimineerimist, eriti siseturu ja välisuru kandidaatide vahel. Kui nimetav asutus ei ole reguleeriv asutus, peab reguleeriv asutus esitama arvamuse, millisel määral vastab kandidaat artiklis 6 sätestatud nimetamiskriteeriumidele. Määratud elektriturukorraldaja nimetamisest võib keelduda vaid juhul, kui artiklis 6 sätestatud nimetamiskriteeriumid ei ole täidetud või artikli 5 lõikes 1 sätestatud juhul.

5. Ühes liikmesriigis määratud elektriturukorraldajaks nimetatul on õigus pakkuda järgmise päeva turu ja päevasisese turu kauplemisteenu-seid, mille tarnekohaks on teine liikmesriik. Kehtivad viimati nimetatud liikmesriigi kauplemiseeskirjad, kuid kõnealune elektriturukorraldaja ei pea olema nimetatud selles liikmesriigis määratud elektriturukorraldajaks. Määravad asutused teostavad järelevalvet kõigi selliste määratud elektriturukorraldajate üle, kes tegutsevad ühtsel järgmise päeva turul või päevasisesel turul nende liikmesriigis. Vastavalt määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklile 19 peavad määravad asutused tagama, et kõik nende liikmesriigis ühtset järgmise päeva turu või päevasisest turu korraldavad määratud elektriturukorraldajad järgiksid käesolevat määrust, olenemata sellest, kus määratud elektriturukorraldaja on nimetatud. Määratud elektriturukorraldaja nimetamise, järelevalve ja õigusnormide täitmise tagamise eest vastutavad asutused peavad vahetama kogu teavet, mida on vaja määratud elektriturukorraldaja tegevuse tõhusaks järelevalveks.

Määratud elektriturukorraldaja peab teise riigi määravale asutusele teatama kaks kuud ette, kui ta soovib selles liikmesriigis rajada ühtse järgmise päeva turu või päevasisese turu.

▼B

6. Erandina käesoleva artikli lõikest 5 võib liikmesriik keelduda teises liikmesriigis nimetatud määratud elektriturukorraldaja teenustest, kui:

- a) sellises liikmesriigis või liikmesriigi pakkumispirkonnas, kus on tarnekoht, kehtib järgmise päeva turu või päevasisese turu teenuste riiklik seaduslik monopol vastavalt artikli 5 lõikele 1, või
- b) kui liikmesriik, kus on tarnekoht, suudab tõendada, et teises liikmesriigis nimetatud määratud elektriturukorraldaja kaudu järgmise päeva turult või päevasiseselt turult elektri ostmisel tekivad tehnilised takistused seoses vajadusega tagada nii käesoleva määruse eesmärkide täitmine kui ka talitluskindlus, või
- c) tarnekoha liikmesriigi kauplemiseeskirjadega ei ole kooskõlas elektri ostmine järgmise päeva turult või päevasiseselt turult teises liikmesriigis nimetatud määratud elektriturukorraldaja teenuste kaudu või
- d) määratud elektriturukorraldajal on riiklik seaduslik monopol artikli 5 kohaselt selles riigis, kus ta on nimetatud.

7. Kui liikmesriik keeldub järgmise päeva turu ja/või päevasisese turu kauplemisteenustest, kui tarnekoht on teises liikmesriigis, tuleb sellel liikmesriigil, kus on tarnekoht, teatada oma keeldumisest määratud elektriturukorraldajale ja selle liikmesriigi nimetavale asutusele, kus määratud elektriturukorraldaja on nimetatud, ning ka koostööametile ja komisjonile. Keeldumine peab olema nõuetekohaselt põhjendatud. Lõike 6 punktides b ja c sätestatud juhtudel tuleb teise liikmesriiki tehtava tarne kohta tehtud kauplemisteenuste keelamise otsuses sätestada, kuidas ja millal kauplemise tehnilised takistused võidakse kõrvaldada või kuidas ja millal võidakse viia liikmesriigis kehtivad siseturu kauplemiseeskirjad kooskõlla kauplemiseeskirjadega juhul, kui tarnekoht on teises liikmesriigis. Kauplemisteenustest keelduva liikmesriigi reguleeriv asutus peab otsust uurima ning avaldama arvamuse selle kohta, kuidas kõrvaldada kauplemisteenuste takistused või kuidas oleks võimalik kauplemisteenused ja kauplemiseeskirjad ühildada.

8. Liikmesriik, kus määratud elektriturukorraldaja on nimetatud, peab tagama määratud elektriturukorraldaja nimetamise tagasivõtmise, kui kõnealune määratud elektriturukorraldaja ei täida artikli 6 kohaseid kriteeriume ega suuda rikkumisi kõrvaldada kuue kuu jooksul pärast seda, kui nimetav asutus teda sellisest rikkumisest teavitab. Kui reguleeriv asutus ei vastuta määramise ja järelevalve eest, tuleb sellega konsulteerida nimetamise tagasivõtmise osas. Nimetav asutus teatab ka sellise teise liikmesriigi nimetavale asutusele, kus mainitud määratud elektriturukorraldaja tegutseb, et määratud elektriturukorraldaja ei suuda nõudeid järgida, ning teavitab samal ajal ka määratud elektriturukorraldajat.

9. Kui liikmesriigi nimetav asutus leiab, et selles liikmesriigis tegutsev, kuid mitte seal nimetatud määratud elektriturukorraldaja ei suuda oma tegevusega seoses järgida artiklis 6 sätestatud kriteeriume, peab ta määratud elektriturukorraldajale teatama sellest mittevastavusest. Kui määratud elektriturukorraldaja ei suuda pärast teatamist kolme kuu jooksul tagada nõuete täitmist, peab nimetav asutus peatama määratud elektriturukorraldaja õiguse pakkuda päevasisese ja järgmise päeva turu teenuseid kõnealuses liikmesriigis seni, kuni määratud elektriturukorraldaja tagab oma tegevuse nõuetekohasuse. Nimetav asutus teavitab selle liikmesriigi nimetavat asutust, kus määratud elektriturukorraldaja on nimetatud, ning koostööametit ja komisjoni.

▼B

10. Nimetav asutus teavitab koostööametit määratud elektriturukorraldajate nimetamisest ja nimetamise tagasivõtmisest. Koostööamet avalikustab oma veebilehel ajakohastatud loendi määratud elektriturukorraldajate ning nende seisundi ja tegutsemiskoha kohta.

Artikkel 5

Määratud elektriturukorraldajate nimetamine juhul, kui kauplemisteenustele kehtib riigis seaduslik monopol

1. Kui liikmesriigis või liikmesriigi pakkumispirkonnas kehtib käesoleva määruse jõustumise ajal päevasiseste ja järgmise päeva kauplemisteenuste riiklik seaduslik monopol, mis takistab nimetamast rohkem kui ühte määratud elektriturukorraldajat, peab asjaomane liikmesriik teatama sellest komisjonile kahe kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist ja liikmesriik võib keelduda pakkumispirkonda rohkem kui ühe määratud elektriturukorraldaja nimetamisest.

Kui ainsa määratud elektriturukorraldaja kohale on mitu kandidaati, peab asjaomane liikmesriik nimetama määratud elektriturukorraldajaks kandidaadi, kes vastab kõige täpsemalt artiklis 6 nimetatud kriteeriumidele. Kui mõni liikmesriik keeldub rohkem kui ühe määratud elektriturukorraldaja nimetamisest pakkumispirkonda, peab pädev riigiasutus fikseerima või heaks kiitma järgmise päeva turgudel ja päevasisestel turgudel kauplemise tasud piisava ajavaruga enne nende jõustumist või kindlaks määrama nende arvutamise meetoodika.

Kooskõlas artikli 4 lõikega 6 võib asjaomane liikmesriik keelduda ka teise liikmesriigi nimetatud määratud elektriturukorraldaja piiriülestest kauplemisteenustest, ent seejuures ei ole keeldumiseks piisav põhjus kõnealuse liikmesriigi elektribörside kaitsmine konkurentsist tulenevate majanduskahjude eest.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse riiklikuks seaduslikuks monopoliks see, kui siseriiklikus õigusaktis on selge sõnaga sätestatud, et liikmesriigis või selle pakkumispirkonnas ei tohi üle ühe isiku osutada päevasiseseid ja järgmise päeva kauplemisteenuseid.

3. Kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist peab komisjon kooskõlas määruse (EÜ) nr 714/2009 artikliga 24 esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ühtsete järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismi väljatöötamise kohta liikmesriikides, pöörates erilist tähelepanu määratud elektriturukorraldajate vahelise konkurentsi arengule. Kõnealuse aruande põhjal ja kui komisjon leiab, et riiklike seaduslike monopolide jätkamine ei ole põhjendatud või ei ole põhjendatud, et liikmesriik endiselt keeldub lubamast teises liikmesriigis nimetatud määratud elektriturukorraldaja piiriülest kauplemist, võib komisjon kaaluda asjakohaste õigusloome- või muude meetmete võtmist liikmesriikidevahelise ja -sisese konkurentsi ning kaubanduse edendamiseks. Komisjon lisab aruandele ka hindamisaruande, milles hinnatakse käesoleva määrusega kehtestatud ühtse päevasisese ja järgmise päeva turu juhtimist, pöörates eriti tähelepanu määratud elektriturukorraldajate turgude liitmise korraldaja funktsioonide läbipaistvusele. Kõnealuse aruande põhjal ja kui komisjon leiab, et monopoolse seisundiga turgude liitmise korraldaja funktsioonide ja muude määratud elektriturukorraldajate ülesannete täitmisel esineb ebaselgust, võib komisjon kaaluda asjakohaste õigusloome- või muude meetmete võtmist liikmesriikidevahelise ja -sisese konkurentsi ning kaubanduse edendamiseks.

Artikkel 6

Määratud elektriturukorraldajate nimetamise kriteeriumid

1. Kandidaat nimetatakse määratud elektriturukorraldajaks ainult juhul, kui ta täidab kõiki järgmisi nõudeid:

- a) ta on hankinud või hangib piisavalt ressursse ühtsete järgmise päeva ja/või päevasisese turu mehhanismide ühiseks, koordineerituks ja nõuetekohaseks teostamiseks, sealhulgas ressursse määratud elektriturukorraldaja funktsioonide täitmiseks, rahalisi vahendeid, vajaliku infotehnoloogia, tehnikataristu ja tegevuskorra, või suudab tõendada, et on võimeline neid ressursse hankima mõistliku ettevalmistusperioodi jooksul enne artikli 7 kohaste ülesannete täitmise alustamist;
- b) ta tagab turuosalistele vaba juurdepääsu teabele artikli 7 kohaste määratud elektriturukorraldaja ülesannete kohta;
- c) ta suudab kulutõhusalt teostada ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi ja peab oma sisemises raamatupidamisarvestuses eraldi arvestust turgude liitmise korraldaja ülesannete ja muude meetmete kohta, et vältida ristsubsideerimist;
- d) ta on äritegevuses piisavalt eraldatud teistest turuosalistest;
- e) kui talle on ühes liikmesriigis antud päevasisese ja järgmise päeva kauplemisteenuste riiklik seaduslik monopol, ei tohi ta kasutada artikli 5 lõikes 1 nimetatud makse järgmise päeva või päevasiseste toimingute rahastamiseks väljaspool seda liikmesriiki, kus maksud on kogutud;
- f) ta kohtleb kõiki turuosalisi mittediskrimineerivalt;
- g) ta kasutab asjakohast turujärelevalve korda;
- h) ta sõlmib turuosalistega ja põhivõrguettevõtjatega asjakohased läbipaistvus- ning konfidentsiaalsuslepingud;
- i) ta suudab osutada vajalikke kliirimis- ja arveldusteenuseid;
- j) ta suudab luua vajalikud sidesüsteemid ja -toimingud liikmesriigi põhivõrguettevõtjatega tegevuse kooskõlastamiseks.

2. Lõikes 1 sätestatud nimetamiskriteeriumeid tuleb rakendada nii, et määratud elektriturukorraldajate vaheline konkurents oleks aus ja mittediskrimineeriv.

Artikkel 7

Määratud elektriturukorraldaja ülesanded

1. Määratud elektriturukorraldajad tegutsevad riikide või piirkondade turgudel koos põhivõrguettevõtjatega ühtse päevasisese ja järgmise päeva turu korraldamisel. Nende ülesanneteks on turuosaliste korralduste vastuvõtmine, üldine vastutamine korralduste sobitamise ja jaotamise eest kooskõlas ühtsete järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismide tulemustega, hindade avaldamine ning tehingutest tulenevate lepingute arveldamine ja kliirimine kooskõlas asjaomaste turuosaliste vaheliste kokkulepete ja eeskirjadega.

▼B

Ühtsete järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismidega seoses vastutavad määratud elektriturukorraldajad järgmiste ülesannete täitmise eest:

- a) lõike 2 kohaste turukorraldaja funktsioonide täitmine kooskõlas teiste määratud elektriturukorraldajatega;
- b) ühtsete järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismide nõuete, turgude liitmise korraldaja funktsioonide suhtes kehtivate nõuete ja hindade ühendamise algoritmi suhtes kehtivate nõuete ühine väljatöötamine, võttes arvesse kõiki elektrituru toimimise asjaolusid kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2 ning artiklitega 36 ja 37;
- c) kõrgeimate ja madalaimate hindade kindlaksmääramine kooskõlas artiklitega 41 ja 54;
- d) käesoleva artikli lõikes 2 ning artiklites 40 ja 53 sätestatud turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmiseks vajaliku vastuvõetud korralduste alase teabe anonüümseks muutmise ja edastamine;
- e) käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmisega seoses arvutatud tulemuste hindamine, korralduste jaotamine nende tulemuste põhjal, õigeks loetud tulemuste lõplik valideerimine ning nende eest vastutuse võtmine kooskõlas artiklitega 48 ja 60;
- f) turuosaliste teavitamine nende korralduste tulemustest kooskõlas artiklitega 48 ja 60;
- g) toimimine kesksete vastaspooltena seoses ühtse järgmise päeva turu mehhanismist ja ühtse päevasisese turu mehhanismist tulenevate energiavahetuste kliirimise ja arveldamisega kooskõlas artikli 68 lõikega 3;
- h) koos asjaomaste määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjatega riiklike või piirkondlike turgude toimimise varuprotseduuride ühine väljatöötamine kooskõlas artikli 36 lõikega 3, kui turgude liitmise korraldaja artikli 39 lõike 2 kohased funktsioonid ei anna tulemusi, võttes arvesse artiklis 44 sätestatud varuprotseduure;
- i) ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi kuluprognoside ning -teabe ühine edastamine pädevatele reguleerivatele asutustele ja põhivõrguettevõtjatele, kui ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi väljatöötamise, muutmise ja toimimise kulud tuleb katta asjaomaste põhivõrguettevõtjate panusega kooskõlas artiklitega 75–77 ja artikliga 80;
- j) asjakohasel juhul artiklite 45 ja 57 kohane kooskõlastamine põhivõrguettevõtjatega rohkem kui ühte määratud elektriturukorraldajat ühes pakkumispiirkonnas hõlmava korra kehtestamiseks ning ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi rakendamiseks heakskiidetud korra kohaselt.

2. Määratud elektriturukorraldajad täidavad turgude liitmise korraldaja funktsiooni koos teiste määratud elektriturukorraldajatega. Need funktsioonid hõlmavad järgmist:

- a) ühtsete järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismide algoritmide, süsteemide ja protseduuride väljatöötamine ning ajakohastamine kooskõlas artiklitega 36 ja 51;
- b) koordineeritud võimsuse arvestajate edastatud piirkonnaülese võimsuse ja jaotamispiirangute alaste sisendandmete töötlemine kooskõlas artiklitega 46 ja 58;

▼B

- c) hindade ühendamise algoritmi ja pidevkauplemist kohandava algoritmi kasutamine kooskõlas artiklitega 48 ja 60;
- d) ühtsete järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismide tulemuste valideerimine ja saatmine määratud elektriturukorraldajatele kooskõlas artiklitega 48 ja 60.

3. Hiljemalt kaheksa kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik määratud elektriturukorraldajad esitama kõigile reguleerivatele asutustele ja koostööametile kava, kuidas ühiselt määratleda ja täita kõiki lõikes 2 sätestatud turgude liitmise korraldaja funktsioone, sealhulgas määratud elektriturukorraldajate vaheliste lepingute ning määratud elektriturukorraldajate ja kolmandate osaliste vaheliste lepingute esialgsed versioonid. Selles kavas peab olema rakendamise üksikasjalik kirjeldus ja esialgne ajakava, mis ei tohi ületada 12 kuud, ning turgude liitmise korraldaja lõike 2 kohaste funktsioonide väljaselgitamise ja täitmise tingimused ning nõuete ja meetodika oodatava mõju kirjeldus.

4. Määratud elektriturukorraldajate vaheline koostöö piirdub rangelt sellega, mis on vajalik ühtse järgmise päeva turu ja päevasisese turu tõhusaks ja turvaliseks kavandamiseks, rakendamiseks ja toimimiseks. Turgude liitmise korraldaja funktsioonide ühine täitmine peab põhinema diskrimineerimiskeelu põhimõttel ning toimuma nii, et ükski määratud elektriturukorraldaja ei saaks turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmisel osalemisest õigustamatut majanduslikku kasu.

5. Koostööamet peab teostama järelevalvet määratud elektriturukorraldajate tegevuse üle turgude liitmise korraldaja funktsioonide kindlaksmääramisel ja täitmisel eelkõige lepingulise ja õigusliku raamistiku osas ning turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmisel tehnilise valmisoleku osas. Hiljemalt 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peab koostööamet komisjonile aru andma, kas ühtse järgmise päeva turu mehhanismi või ühtse päevasisese turu mehhanismi väljatöötamine ja rakendamine edeneb rahuldavalt.

Koostööamet võib turgude liitmise korraldaja funktsioonide kindlaksmääramise ning rakendamise tõhusust ja tulemuslikkust hinnata igal ajal. Kui sellise hindamise käigus selgub, et nimetatud nõuded ei ole täidetud, võib koostööamet komisjonile soovitada täiendavate meetmete võtmist ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja päevasisese turu mehhanismi tõhusaks ja tulemuslikuks elluviimiseks.

6. Kui määratud elektriturukorraldajad ei esita kooskõlas artikli 7 lõikega 3 kava, millega kehtestatakse käesoleva artikli lõike 2 kohased turgude liitmise korraldaja funktsioonid päevasisese või järgmise päeva turu ajavahemikes, võib komisjon kooskõlas artikli 9 lõikega 4 teha ettepaneku muuta käesolevat määrust, et nimetada turgude liitmise korraldaja ühtset järgmise päeva turu mehhanismi või ühtset päevasisese turu mehhanismi käsitlevate funktsioonide täitjaks määratud elektriturukorraldajate asemel Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik või mõni muu asutus.

*Artikkel 8***Põhivõrguettevõtjate ülesanded seoses ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga ja ühtse päevasisese turu mehhanismiga**

1. Liikmesriikides, mille elektripõhivõrk on ühendatud teise liikmesriigi elektripõhivõrguga, peavad kõik põhivõrguettevõtjad osalema ühtsetes järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismides.

▼B

2. Põhivõrguettevõtjad peavad:
  - a) koos välja töötama põhivõrguettevõtjate nõuded hindade ühendamise algoritmide ja pidevkauplemist kohandavate algoritmide kohta; need nõuded käsitlevad kõiki artikli 37 lõike 1 punkti a kohaseid võimsuse jaotamise tahke;
  - b) koos valideerima sobitamisalgoritme käesoleva lõike punktis a nimetatud nõuete alusel kooskõlas artikli 37 lõikega 4;
  - c) töötama välja võimsusarvutuse meetoodika ja tegema võimsusarvutusi kooskõlas artiklitega 14–30;
  - d) vajaduse korral kinnitama piiriülese võimsuse jaotamise ja muud kokkulepped vastavalt artiklitele 45 ja 57;
  - e) arvutama ja edastama piirkonnaülesed võimsused ja jaotamisiirangud kooskõlas artiklitega 46 ja 58;
  - f) kontrollima ühtse järgmise päeva turu mehhanismi tulemusi piirkonnaülesel võimsuste ja jaotamisiirangute suhtes kooskõlas artikli 48 lõikega 2 ja artikliga 52;
  - g) vajaduse korral määrama graafikujärgsete vahetuste arvestajad pakkumisiirkondade vahelistel piiridel toimuvate graafikujärgsete vahetuste arvutamiseks ja avaldamiseks kooskõlas artiklitega 49 ja 56;
  - h) järgima ühtset järgmise päeva ja päevasise turu mehhanismide tulemusi, mis on arvatud kooskõlas artiklitega 39 ja 52;
  - i) välja töötama ja käivitamisvalmis hoidma vajalikud võimsuse jaotamise varuprotseduurid kooskõlas artikliga 44;
  - j) tegema ettepanekuid piirkonnaülesel tehingute avamis- ja sulgemisaja kehtestamiseks päevasisesel turul kooskõlas artikliga 59;
  - k) jagama võimsusjaotustulu kooskõlas meetoodikaga, mis artikli 73 kohaselt töötatakse ühiselt välja;
  - l) asjaomasel kokkuleppel tegutsema tehingute vahendajatena, kes kannavad üle netopositsioone kooskõlas artikli 68 lõikega 6.

▼M1*Artikkel 9***Tingimuste ja meetodite vastuvõtmine**

1. Põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad töötavad välja käesoleva määrusega nõutud tingimused ja meetodid ning esitavad need heakskiitmiseks koostööametile või pädevale reguleerivale asutusele vastavalt käesolevas määruses sätestatud tähtaegadele. Erandlikel asjaoludel, eelkõige juhul, kui tähtajast ei ole võimalik kinni pidada põhivõrguettevõtjatest või määratud elektriturukorraldajatest sõltumatute asjaolude tõttu, võib tingimuste või meetodite tähtaegu pikendada lõike 6 kohaste menetluste puhul koostööamet, lõike 7 kohaste menetluste puhul võivad seda teha kõik pädevad reguleerivad asutused ühiselt ja lõike 8 kohaste menetluste puhul võib seda teha pädev reguleeriv asutus.

▼ **M1**

Kui käesoleva määruse kohase tingimuste ja meetodite kehtestamise ettepaneku väljatöötamises ja kokkuleppimises peab osalema rohkem kui üks põhivõrguettevõtja või määratud elektriturukorraldaja, teevad osalevad põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad tihedat koostööd. Põhivõrguettevõtjad peavad koostöös Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja kõigi määratud elektriturukorraldajatega korrapäraselt teavitama pädevaid reguleerivaid asutusi ja koostööametit nimetatud tingimuste ja meetodite väljatöötamise edenemisest.

2. Kui põhivõrguettevõtjad või määratud elektriturukorraldajad ei suuda lõikes 6 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate ettepanekute suhtes kokkuleppele jõuda, teevad nad otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega. Kvalifitseeritud häälteenamus tuleb saavutada nii põhivõrguettevõtjate kui ka määratud elektriturukorraldajate hääletusrühmas. Lõikes 6 loetletud ettepanekute puhul on kvalifitseeritud häälteenamuseks vaja häälteenamust:

- a) selliste põhivõrguettevõtjate või määratud elektriturukorraldajate seas, kes esindavad vähemalt 55 % liikmesriikidest, ja
- b) selliste põhivõrguettevõtjate või määratud elektriturukorraldajate seas, kes esindavad liikmesriike, mille elanikkond on vähemalt 65 % liidu elanikkonnast.

Blokeeriv vähemus peab lõike 6 kohaseid tingimuste või meetodite ettepanekuid hõlmavate otsuste puhul koosnema vähemalt nelja liikmesriiki esindavatest põhivõrguettevõtjatest või määratud elektriturukorraldajatest ja kui blokeerivat vähemust ei õnnestu moodustada, loetakse kvalifitseeritud häälteenamus saavutatuks.

Lõikes 6 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate põhivõrguettevõtja ettepanekute üle otsustamisel on igal liikmesriigil üks hääel. Kui liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks põhivõrguettevõtja, jagab liikmesriik hääleõiguse põhivõrguettevõtjate vahel.

Kui määratud elektriturukorraldajad otsustavad lõikes 6 loetletud tingimuste või meetodite kehtestamise ettepanekute üle, antakse igale liikmesriigile üks hääel. Igal määratud elektriturukorraldajal on nii palju hääli, kui mitmes liikmesriigis ta on nimetatud. Kui liikmesriigi territooriumil on nimetatud rohkem kui üks määratud elektriturukorraldaja, jagab liikmesriik hääleõiguse määratud elektriturukorraldajate vahel vastavalt sellele, kui suur oli eelmisel majandusaastal nende tehingute maht selles liikmesriigis.

3. Välja arvatud artikli 43 lõige 1, artikkel 44, artikli 56 lõige 1, artikkel 63 ja artikli 74 lõige 1, teevad põhivõrguettevõtjad, kui nad ei suuda lõikes 7 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate ettepanekute suhtes kokkuleppele jõuda ja kui asjaomased piirkonnad koosnevad rohkem kui viiest liikmesriigist, otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega. Kvalifitseeritud häälteenamus tuleb saavutada nii põhivõrguettevõtjate kui ka määratud elektriturukorraldajate hääletusrühmas. Lõikes 7 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate ettepanekute puhul on kvalifitseeritud häälteenamuseks vaja häälteenamust:

- a) selliste põhivõrguettevõtjate seas, kes esindavad vähemalt 72 % asjaomastest liikmesriikidest, ja
- b) selliste põhivõrguettevõtjate seas, kes esindavad liikmesriike, mille elanikkond on vähemalt 65 % vaadeldava piirkonna elanikkonnast.

▼ **M1**

Blokeeriv vähemus peab lõikes 7 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate ettepanekute kohta tehtavate otsuste puhul olema vähemalt miinimumarv põhivõrguettevõtjaid, kes esindavad osalevate liikmesriikide elanikest rohkem kui 35 %, ja sellele lisaks põhivõrguettevõtjad, kes esindavad veel vähemalt üht asjaomast liikmesriiki, ning kui blokeerivat vähemust ei õnnestu moodustada, loetakse kvalifitseeritud hääletenamus saavutatuks.

Põhivõrguettevõtjad peavad kuni viit liikmesriiki hõlmavaid piirkondi käsitlevate, lõikes 7 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate ettepanekute üle otsustama konsensuse alusel.

Lõikes 7 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate põhivõrguettevõtja ettepanekute üle otsustamisel on igal liikmesriigil üks hääl. Kui liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks põhivõrguettevõtja, jagab liikmesriik hääleõiguse põhivõrguettevõtjate vahel.

Määratud elektriturukorraldajad otsustavad lõikes 7 loetletud tingimusi või meetodeid käsitlevate ettepanekute üle konsensuse alusel.

4. Kui põhivõrguettevõtjad või määratud elektriturukorraldajad ei esita pädevatele reguleerivatele asutustele või koostööametile vastavalt lõigetele 6–8 või 12 käesolevas määruses sätestatud tähtjaks tingimuste või meetodite kohta esialgset või muudetud ettepanekut, esitavad nad pädevatele reguleerivatele asutusele ja koostööametile asjaomaseid tingimusi ja meetodeid käsitlevate ettepanekute asjakohased kavandid ning selgitavad, miks neil ei ole õnnestunud kokkuleppele jõuda. Koostööamet, kõik pädevad reguleerivad asutused ühiselt või pädev reguleeriv asutus võtavad asjakohased meetmed vastavalt lõigete 6, 7 ja 8 kohaste nõutud tingimuste või meetodite vastuvõtmiseks, näiteks taotledes muudatuste tegemist või vaadates läbi ja täiendades kavandeid vastavalt käesolevale lõikele, sealhulgas juhul, kui kavandeid ei ole esitatud, ning kiidavad need heaks.

5. Iga reguleeriv asutus või vajaduse korral koostööamet peavad heaks kiitma põhivõrguettevõtjate ja määratud elektriturukorraldajate poolt ühtse järgmise päeva turu ja päevasisese turu mehhanismi arvutamiseks või rakendamiseks välja töötatud tingimused ja meetodid. Nad vastutavad lõigetes 6, 7 ja 8 nimetatud tingimuste ja meetodite heakskiitmise eest. Enne tingimuste ja meetodite heakskiitmist vaatavad koostööamet või pädevad reguleerivad asutused pärast asjaomaste põhivõrguettevõtjate või määratud elektriturukorraldajatega konsulteerimist vajaduse korral ettepanekud läbi, et tagada nende kooskõla käesoleva määruse eesmärgiga ning aidata kaasa turgude lõimimisele, mittediskrimineerimisele, tõhusale konkurentsile ja turu nõuetekohasele toimimisele.

6. Koostööamet peab heaks kiitma ettepanekud järgmiste tingimuste või meetodite ning nende muudatuste kohta:

- a) turgude liitmise korraldaja funktsioonide ühise täitmise plaan kooskõlas artikli 7 lõikega 3;
- b) koordineeritud võimsusarvutuse alad kooskõlas artikli 15 lõikega 1;
- c) tootmis- ja koormusandmete esitamise meetodika kooskõlas artikli 16 lõikega 1;

▼ M1

- d) ühise võrgumudeli metoodika kooskõlas artikli 17 lõikega 1;
  - e) koordineeritud võimsusarvutusmetoodika ettepanek kooskõlas artikli 21 lõikega 4;
  - f) varumeetodid kooskõlas artikli 36 lõikega 3;
  - g) määratud elektriturukorraldajate poolt artikli 37 lõike 5 kohaselt esitatud algoritm, mis hõlmab põhivõrguettevõtjate ja määratud elektriturukorraldajate nõudeid algoritmi väljatöötamise kohta kooskõlas artikli 37 lõikega 1;
  - h) tooted, mida määratud elektriturukorraldajad peavad arvesse võtma ühtse järgmise päeva turu mehhanismis ja ühtse päevasisese turu mehhanismis kooskõlas artiklitega 40 ja 53;
  - i) kõrgeimad ja madalaimad hinnad kooskõlas artikli 41 lõikega 1 ja artikli 54 lõikega 2;
  - j) päevasisese võimsuse hinna määramise meetod, mis tuleb välja töötada kooskõlas artikli 55 lõikega 1;
  - k) piirkonnaülestehingute avamis- ja sulgemisaeg päevasisesel turul kooskõlas artikli 59 lõikega 1;
  - l) järgmise päeva püsikindluse kinnitusaeg kooskõlas artikliga 69;
  - m) võimsusjaotustulu jaotamise metoodika kooskõlas artikli 73 lõikega 1.
7. Kõigi asjaomase piirkonna reguleerivate asutuste heakskiidu peavad saama järgmiste tingimuste või meetodite ettepanekud ja nende muudatused:
- a) ühine võimsusarvutusmeetod kooskõlas artikli 20 lõikega 2;
  - b) voopõhise võimsusarvutusmeetodi kasutuselevõtmise ja edasilükkamise otsused kooskõlas artikli 20 lõigetega 2–6 ja erandite otsused kooskõlas artikli 20 lõikega 7;
  - c) koormuste koordineeritud ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise metoodika kooskõlas artikli 35 lõikega 1;
  - d) ühised meetodid graafikujärgsete vahetuste arvutamiseks kooskõlas artikli 43 lõikega 1 ja artikli 56 lõikega 1;
  - e) varuprotseduurid kooskõlas artikliga 44;
  - f) täiendavad piirkondlikud enampakkumised kooskõlas artikli 63 lõikega 1;
  - g) otsese jaotamise pakkumise tingimused kooskõlas artikli 64 lõikega 2;

▼ **M1**

h) koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise meetodika kooskõlas artikli 74 lõikega 1.

8. Asjaomaste liikmesriikide iga reguleeriva asutuse või muu pädeva asutuse eraldi heakskiidu peavad saama järgmised tingimused ja meetodid ning nende muudatused:

a) määratud elektriturukorraldajate nimetamine ning nimetamise tühistamine või peatamine (vastavalt asjaoludele) kooskõlas artikli 4 lõigetega 2, 8 ja 9;

b) määratud elektriturukorraldajate tasud või tasude arvutamise meetodid, kui need tasud kehtestatakse, seoses kauplemisega järgmise päeva turul ja päevasisesel turul kooskõlas artikli 5 lõikega 1;

c) individuaalsete põhivõrguettevõtjate ettepanekud pakkumisiirkondade struktuuri ülevaatamiseks kooskõlas artikli 32 lõike 1 punktiga d;

d) vastavalt asjaoludele piirkonnatäise võimsuse jaotamise ja muude toimingute ettepanek kooskõlas artiklitega 45 ja 57;

e) võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise kulud kooskõlas artiklitega 75–79;

f) vastavalt asjaoludele ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasise turu mehhanismi piirkondlike kulude jagamine kooskõlas artikli 80 lõikega 4.

9. Tingimuste või meetodite ettepanek peab hõlmama nende rakendamise esialgset ajakava ning kirjeldust selle kohta, kuidas need võiksid mõjutada käesoleva määruse eesmärkide saavutamist. Mitme reguleeriva asutuse poolt lõike 7 kohaselt heaks kiidetavate tingimuste või meetodite ettepanekud esitatakse koostööametile ühe nädala jooksul pärast nende esitamist reguleerivatele asutustele. Ühe reguleeriva asutuse poolt lõike 8 kohaselt heaks kiidetavate tingimuste või meetodite ettepanekud võib esitada koostööametile ühe kuu jooksul pärast nende esitamist reguleeriva asutuse äranägemisel, kuid juhul, kui koostööamet leiab, et ettepanekul on piiriülene mõju, esitatakse need koostööameti teavitamiseks vastavalt määruse (EL) 2019/942 artikli 3 lõikele 2. Pädevate reguleerivate asutuste taotluse korral väljastab koostööamet kolme kuu jooksul arvamuse tingimusi või meetodeid käsitlevate ettepanekute kohta.

10. Kui tingimuste või meetodite heakskiitmiseks vastavalt lõikele 7 või nende muutmiseks vastavalt lõikele 12 on vaja rohkem kui ühe reguleeriva asutuse otsust, peavad pädevad reguleerivad asutused kokkuleppele jõudmiseks omavahel konsulteerima, tegema tihedat koostööd ja kooskõlastama oma tegevuse. Vajaduse korral võtavad pädevad reguleerivad asutused arvesse koostööameti arvamust. Reguleerivad asutused või vajaduse korral koostööamet peavad lõigete 6, 7 ja 8 kohaselt esitatud tingimuste ja meetodite kohta tegema otsused kuue kuu jooksul pärast seda, kui koostööamet või reguleeriv asutus või asjakohasel juhul viimane asjaomane reguleeriv asutus on tingimused või meetodid kätte saanud. Ajavahemik algab järgmisel päeval pärast seda, kui ettepanek

▼ M1

esitati koostööametile vastavalt lõikele 6, viimasele asjaomasele reguleerivale asutusele vastavalt lõikele 7 või vajaduse korral reguleerivale asutusele vastavalt lõikele 8.

11. Kui reguleerivad asutused ei ole jõudnud kokkuleppele lõikes 10 osutatud ajavahemiku jooksul või nende ühise taotluse korral või koostööameti taotlusel vastavalt määruse (EL) 2019/942 artikli 5 lõike 3 kolmandale lõigule, võtab koostööamet kuue kuu jooksul vastavalt määruse (EL) 2019/942 artikli 5 lõikele 3 ja artikli 6 lõike 10 teisele lõigule vastu otsuse tingimuste või meetodite ettepanekute kohta.

12. Kui koostööamet või kõik pädevad reguleerivad asutused ühiselt või pädev reguleeriv asutus nõuab vastavalt lõigete 6, 7 ja 8 kohaselt esitatud tingimuste või meetodite muutmist enne nende heakskiitmist, peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad või määratud elektriturukorraldajad esitama muudetud tingimuste või meetodite ettepaneku heakskiitmiseks kahe kuu jooksul alates koostööameti või pädevate reguleerivate asutuste või pädeva reguleeriva asutuse taotluse saamisest. Amet või pädevad reguleerivad asutused või pädev reguleeriv asutus teevad muudetud tingimuste või meetodite kohta otsuse kahe kuu jooksul alates nende esitamisest. Kui pädevad reguleerivad asutused ei ole jõudnud kokkuleppele lõikes 7 osutatud tingimuste või meetodite osas kahe kuu pikkuse tähtaja jooksul või nende ühise taotluse korral või koostööameti taotlusel vastavalt määruse (EL) 2019/942 artikli 5 lõike 3 kolmandale lõigule, võtab koostööamet kuue kuu jooksul vastavalt määruse (EL) 2019/942 artikli 5 lõikele 3 ja artikli 6 lõike 10 teisele lõigule vastu otsuse muudetud tingimuste või meetodite kohta. Kui asjaomased põhivõrguettevõtjad või määratud elektriturukorraldajad ei esita tingimuste ja meetodite muutmise ettepanekut, kohaldatakse käesoleva artikli lõikes 4 kirjeldatud menetlust.

13. Koostööamet või kõik pädevad reguleerivad asutused ühiselt või pädev reguleeriv asutus, kui nad vastutavad tingimuste või meetodite vastuvõtmise eest vastavalt lõigetele 6, 7 ja 8, võivad vastavalt taotleda kõnealuste tingimuste või meetodite muutmise ettepanekute esitamist ning määrata kindlaks kõnealuste ettepanekute esitamise tähtaja. Tingimuste või meetodite ettepaneku väljatöötamise eest vastutavad põhivõrguettevõtjad või määratud elektriturukorraldajad võivad esitada reguleerivatele asutustele ja koostööametile muudatusettepanekuid.

Tingimuste ja meetodite muutmise ettepanekud tuleb esitada artiklis 12 sätestatud konsulteerimiseks ning heaks kiita käesolevas artiklis sätestatud korras.

14. Käesoleva määruse kohaselt tingimuste ja meetodite väljatöötamise eest vastutavad põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad peavad avaldama need tingimused ja meetodid internetis pärast nende heakskiitmist ameti või pädevate reguleerivate asutuste poolt, või kui heakskiitu ei ole vaja, siis pärast nende tingimuste ja meetodite väljatöötamist, välja arvatud juhul, kui selline teave on artikli 13 kohaselt konfidentsiaalne.

▼B*Artikkel 10***Ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasise turu mehhanismi igapäevane haldamine**

Põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad peavad koos korraldama ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse järgmise päeva turu mehhanismi igapäevast haldamist. Nad peavad korrapäraselt kohtuma ja tegema igapäevategevusega seotud otsuseid. Põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad peavad kutsuma koostööameti ja komisjoni esindajaid kohtumistele vaatlejateks ja avaldama kohtumiste kokkuvõtlikud protokollid.

*Artikkel 11***Sidusrühmade kaasamine**

Koostööamet peab koostöös Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga korraldama sidusrühmade kaasamist ühtse järgmise päeva ja ühtse päevasise turu mehhanismi ning muudesse käesoleva määruse rakendamise küsimustesse. See hõlmab korrapäraseid kohtumisi sidusrühmadega, et selgitada välja probleemid ja teha parandusettepanekuid seoses ühtse järgmise päeva ja ühtse päevasise turu mehhanismiga. See ei asenda sidusrühmadega peetavaid konsultatsioone vastavalt artiklile 12.

*Artikkel 12***Konsulteerimine**

1. Kui käesolevas määruses on selgelt sätestatud, peavad käesoleva määruse kohaste tingimusi ja meetodeid ning nende muutmist käsitlevate ettepanekute esitamise eest vastutavad põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad kõnealuste kavandatud ettepanekute osas konsulteerima sidusrühmadega, sealhulgas iga liikmesriigi asjaomaste ametiasutustega. Konsulteerimine peab kestma vähemalt üks kuu.

2. Põhivõrguettevõtjate ja määratud elektriturukorraldajate ettepanekud, mis tingimuste ja meetodite kohta esitatakse ELi tasandil, tuleb avaldada ja konsulteerimiseks esitada ELi tasandil. Põhivõrguettevõtjate ja määratud elektriturukorraldajate ettepanekud, mis esitatakse piirkonna tasandil, tuleb avada vähemalt piirkonna tasandi konsultatsioonidele. Kahe- või mitmepoolsel tasandil ettepanekuid esitavad osalised peavad konsulteerima vähemalt asjaomaste liikmesriikidega.

3. Tingimusi ja meetodeid käsitleva ettepaneku eest vastutavad isikud peavad lõike 1 kohaselt korraldatud konsultatsioonide käigus avaldatud sidusrühmade arvamusi nõuetekohaselt arvestama, enne kui ettepanek esitatakse reguleerivale asutusele heakskiitmiseks, kui see on artikli 9 kohaselt nõutav, või enne avaldamist, kui see ei ole nõutav. Igal juhul tuleb esitatud ettepanekusse kirja panna konsultatsiooni tulemuste rakendamise või mitterakendamise selge ja kokkuvõtlik põhjendus ning see tuleb avaldada aegsasti enne tingimuste ja meetodite alase ettepaneku avaldamist või avaldamisega samal ajal.

Artikkel 13

Konfidentsiaalsuskohustused

1. Käesoleva määruse täitmisel saadud, vahetatud või edastatud konfidentsiaalse teabe suhtes kehtivad lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud ametisaladuse hoidmise tingimused.

2. Ametisaladuse hoidmise tingimused kehtivad kõigile isikutele, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva määruse sätteid.

3. Lõikes 2 nimetatud isikutele töökohustuste täitmisel teatavaks saanud konfidentsiaalset teavet ei tohi avaldada ühelegi teisele isikule ega asutusele, ilma et see mõjutaks siseriiklike õigusaktide, käesoleva määruse teiste sätete ega muude asjaomaste ELi õigusaktide kohaldamist.

4. Reguleerivad asutused ning juriidilised ja füüsilised isikud, kes saavad käesoleva määruse täitmisega seoses konfidentsiaalset teavet, võivad seda kasutada ainult käesoleva määrusega sätestatud funktsioonide täitmiseks, ilma et see mõjutaks siseriiklike õigusaktide kohaldamist.

II JAOTIS

**VÕIMSUSE JAOTAMISE JA ÜLEKOORMUSE JUHTIMISE
TINGIMUSTE JA MEETODITE NÕUDED**

1. PEATÜKK

Võimsuse arvutamine

1. jagu

Üldnõuded

Artikkel 14

Võimsusarvutuse ajavahemikud

1. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad arvutama piirkonnaülese võimsuse muu hulgas järgmiste ajavahemike kohta:

a) järgmise päeva ajavahemik järgmise päeva turul;

b) päevasisene ajavahemik päevasisesel turul.

2. Järgmise päeva turu ajavahemiku puhul tuleb arvutada iga järgmise päeva turuajaühiku piirkonnaülese võimsuse väärtused. Päevasisese turu ajavahemiku puhul tuleb arvutada iga allesjäänud päevasisese turuajaühiku piirkonnaülese võimsuse väärtused.

▼B

3. Järgmise päeva turu ajavahemiku puhul tuleb võimsusarvutustes lähtuda uusimast teabest. Järgmise päeva turu ajavahemiku puhul algab teabe ajakohastamine kõige varem kl 15.00 turuaja järgi kaks päeva enne elektrienergia tarnimist.

4. Iga koordineeritud võimsusarvutuse ala kõik põhivõrguettevõtjad peavad päevasise turu ajavahemikus tagama piirkonnaülese võimsuse ümberarvutamise uusima teabe põhjal. Ümberarvutamise sageduse määramisel tuleb arvesse võtta säästlikkust ja võrgu talitluskindlust.

*Artikkel 15***Koordineeritud võimsusarvutuse alad**

1. Hiljemalt kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik põhivõrguettevõtjad koos välja töötama ühise ettepaneku koordineeritud võimsusarvutuse alade määramiseks. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

2. Lõikes 1 nimetatud ettepanekus tuleb kindlaks määrata iga koordineeritud võimsusarvutuse ala liikmeks oleva põhivõrguettevõtja pakkumisevõõndi piirid. Täita tuleb järgmisi tingimusi:

- a) selles tuleb arvestada määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa punktis 3.2 nimetatud piirkondi;
- b) iga pakkumispirkonna piir, või kui piire on kaks, pakkumispirkonna kaks eraldi piiri, mida läbib kahe pakkumispirkonna vaheline võrguühendus, tuleb määrata ühte koordineeritud võimsusarvutuse alasse;
- c) iga pakkumispirkond tuleb määrata kõikidesse koordineeritud võimsusarvutuse aladesse, millesse mõni selle piiridest kuulub.

3. Voopõhist meetodit rakendavad koordineeritud võimsusarvutuse alad tuleb ühendada ühtseks koordineeritud võimsusarvutuse alaks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) nende põhivõrgud on omavahel vahetult ühendatud;
- b) need kuuluvad samasse ühtse järgmise päeva turu mehhanismi või päevasise turu mehhanismi piirkonda;
- c) nende ühendamine on nende eraldi jätmisest tõhusam. Pädevad reguleerivad asutused võivad ühendamise tõhususe hindamiseks tellida asjaomastelt põhivõrguettevõtjatelt ühise kulude ja tulude analüüsi.

▼B

2. jagu

Ühine võrgumudel*Artikkel 16***Elektritootmise ja -tarbimise andmete esitamise meetodika**

1. Hiljemalt kümme kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik põhivõrguettevõtjad koos välja töötama ühise võrgumudeli rakendamiseks vajalike tootmis- ja koormusandmete esitamise meetodika alase ettepaneku, mille üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12. Ettepanek peab sisaldama käesoleva määruse eesmärkidele tuginevat põhjendust kõnealuse teabe küsimiseks.

2. Tootmis- ja koormusandmete esitamise meetodika alases ettepanekus peab olema määratletud, missugused tootmisüksused ja tarbimisüksused peavad asjaomastele põhivõrguettevõtjatele võimsuse arvutamiseks teavet edastama.

3. Tootmis- ja koormusandmete esitamise meetodika alases ettepanekus peab olema määratletud, missugust teavet tootmisüksused ja tarbimisüksused peavad asjaomastele põhivõrguettevõtjatele edastama. See teave peab hõlmama vähemalt järgmist:

- a) teave üksuse tehniliste omaduste kohta;
- b) teave tootmis- ja tarbimisüksuste valmiduse kohta;
- c) teave tootmisüksuste tootmiskavade kohta;
- d) asjakohane saadavalolev teave tootmisüksuste juhtimise kohta.

4. Meetodikas peavad olema tootmis- ja tarbimisüksustele kehtetatud tähtajad lõikes 3 nimetatud teabe esitamiseks.

5. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad lõikes 3 nimetatud teavet kasutama ja teiste põhivõrguettevõtjatega jagama. Lõike 3 punktis d nimetatud teavet kasutatakse ainult võimsusarvutustes.

6. Hiljemalt kaks kuud pärast seda, kui kõik reguleerivad asutused on tootmis- ja koormusandmete esitamise meetodika heaks kiitnud, peab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik avaldama järgmised andmed:

- a) kõikide nende isikute loend, kes peavad põhivõrguettevõtjatele teavet esitama;
- b) lõikes 3 nimetatud esitatava teabe loend;
- c) teabe esitamise tähtajad.

▼B*Artikkel 17***Ühise võrgumodeli meetodika**

1. Hiljemalt kümme kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik põhivõrguettevõtjad koos välja töötama ühise võrgumodeli meetodika ettepaneku. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

2. Ühise võrgumodeli meetodika peab võimaldama ühise võrgumodeli loomist. See peab sisaldama vähemalt järgmist:

- a) stsenaariumide määratlus kooskõlas artikliga 18;
- b) individuaalsete võrgumodelite määratlus kooskõlas artikliga 19;
- c) individuaalsete võrgumodelite ühiseks võrgumodeliks ühendamise protsessi kirjeldus.

*Artikkel 18***Stsenaariumid**

1. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad koos välja töötama ühised stsenaariumid kõigi artikli 14 lõike 1 punktides a ja b nimetatud võimsusarvutuse ajavahemike jaoks. Neid ühiseid stsenaariume kasutatakse ühises võrgumodelis spetsiifiliste põhivõrgu tootmis-, koormus- ja topoloogiaprognoside kirjeldamiseks.

2. Nii järgmise päeva kui ka päevasisese võimsusarvutuse ajavahemike puhul tuleb välja töötada üks stsenaarium turuajaühiku kohta.

3. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad iga stsenaariumi jaoks koos välja töötama ühised eeskirjad iga pakkumispirkonna netopositsiooni ning igat alalisvooluliini läbiva voo leidmiseks. Sellised ühised eeskirjad peavad iga stsenaariumi puhul põhinema iga pakkumispirkonna netopositsiooni täpseimal prognoosil ja igat alalisvooluliini läbiva voo täpseimal prognoosil ning need peavad hõlmama tootmise ja koormuse üleüldist tasakaalu ELi põhivõrgus. Stsenaariumide määratlemisel ei tohi kooskõlas määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa punktiga 1.7 põhjendamatult eelistada piirkonnasiseseid vahetusi piirkonnaülestele ega vastupidi..

*Artikkel 19***Individuaalne võrgumudel**

1. Iga pakkumispirkonna ja iga stsenaariumi jaoks

- a) peavad kõik pakkumispirkonna põhivõrguettevõtjad koos välja töötama ühtse individuaalse võrgumodeli, mis vastab artikli 18 lõikele 3, või

▼B

b) peab iga pakkumispiirkonna põhivõrguettevõtja välja töötama oma vastutusalal individuaalse võrgumudeli koos võrkudevaheliste ühendustega, kujuures seda pakkumispiirkonda katvate vastutusalade (sealhulgas võrkudevahelised ühendused) netopositsioonide summa peab vastama artikli 18 lõikele 3.

2. Iga individuaalne võrgumudel peab vastama võimalikult täpsele põhivõrgu olukorra prognoosile iga stsenaariumi puhul, mille põhivõrguettevõtja(d) individuaalse võrgumudeli loomise ajal on välja töötanud.

3. Individuaalsed võrgumudelid peavad hõlmama kõiki ülekandesüsteemi võrguelemente, mida kasutatakse asjaomasele ajavahemikule vastavas piirkondliku talitluskindluse analüüsis.

4. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad individuaalsete võrgumodelite koostamise viisi võimalikult palju ühtlustama.

5. Iga põhivõrguettevõtja peab lisama individuaalsesse võrgumudellisse kõik vajalikud andmed aktiivvõimsuse, reaktiivvõimsuse ja pingele analüüsimiseks statsionaarses seisundis.

6. Kui see on asjakohane ja kui kõik asjaomase koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjad sellega nõustuvad, peavad kõik koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjad andmeid omavahel jagama, et võimaldada pingele ja dünaamilise stabiilsuse analüüsimist.

3 . j a g u

Võimsuse arvutamise meetodika*Artikkel 20***Võimsusarvutuse voopõhine meetod**

1. Järgmise päeva turu ajavahemikus ning päevasise turu ajavahemikus tuleb ühises võimsusarvutuse meetodikas kasutada voopõhist meetodit, välja arvatud juhul, kui on täidetud lõikes 7 sätestatud tingimus.

2. Hiljemalt kümme kuud pärast koordineeritud võimsusarvutuse ala määramise ettepaneku heakskiitmist kooskõlas artikli 15 lõikega 1 peavad kõik kõnealuse koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjad esitama ühise koordineeritud võimsusarvutuse meetodi ettepaneku kõnealuse ala jaoks. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12. Käesoleva lõike kohastes piirkondades määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa punkti 3.2 alapunktides b ja d määratletud piirkondadel „Loode-Euroopa“ ja „Ida-Euroopa keskosa“ põhinevates võimsusarvutuse piirkondades ning lõigetes 3 ja 4 nimetatud piirkondades tuleb võimsuse arvutamise meetodi alast ettepanekut täiendada voopõhist meetodit käsitleva piirkondadevahelise koordineerimise ja ühildamise ühise raamistikuga, mis töötatakse välja vastavalt lõikele 5.

▼B

3. Koordineeritud võimsusarvutuse sellise ala põhivõrguettevõtjad, kuhu kuulub Itaalia, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa punkti 3.2 alapunktis c, võivad pärast Šveitsi ühinemist ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga pikendada kuni kuue kuu võrra tähtaega, mis on määratud kõnealuse piirkonna kohta voopõhisel meetodil põhinevat ühist koordineeritud võimsusarvutuse meetodit käsitleva ettepaneku esitamiseks kooskõlas lõikega 2, ilma et see piiraks lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmist. Ettepanek ei pea sisaldama pakkumispirkonna piire Itaalias ning Itaalia ja Kreeka vahel.

4. Hiljemalt kuus kuud pärast seda, kui vähemalt kõik Kagu-Euroopa energiaühenduse lepingu osalised osalevad ühtse järgmise päeva turu mehhanismis, peavad vähemalt Horvaatia, Rumeenia, Bulgaaria ja Kreeka põhivõrguettevõtjad esitama ühise ettepaneku voopõhise meetodil põhineva ühise võimsusarvutuse metoodika kasutuselevõtmiseks järgmise päeva ja päevasisese turu ajavahemiku kohta. Ettepanekuga tuleb ette näha tähtaeg ühise voopõhisel meetodil põhineva ühise võimsusarvutuse metoodika kasutuselevõtmiseks hiljemalt kaks aastat pärast Kagu-Euroopa energiaühenduse lepingu osaliste ühinemist ühtse järgmise päeva turumehhanismiga. Selliste liikmesriikide põhivõrguettevõtjatel, kellel on piire teiste piirkondadega, soovitatakse võtta ühismeetmeid, et võtta kasutusele nende piirkondadega ühine voopõhine võimsuse arvutamise meetod.

5. Sel ajal, kui samal sünkroonsel alal paiknevas vähemalt kahes kõrvuti asetsevas võimsuse arvutamise piirkonnas rakendatakse voopõhist meetodit järgmise päeva turu või päevasisese turu ajavahemiku suhtes, tuleb neid käsitada ühe piirkonnana ja selle piirkonna põhivõrguettevõtjad peavad esitama kuue kuu jooksul ettepaneku kasutada ühist võimsuse arvutamise metoodikat, rakendades voopõhist meetodit järgmise päeva turu või päevasisese turu ajavahemiku jaoks. Ettepanekuga tuleb ette näha ühise piirkondadevahelise võimsuse arvutamise metoodika kasutuselevõtmise aeg, mis peab olema hiljemalt 12 kuud pärast voopõhise meetodi kasutuselevõtmist kõnealustes piirkondades järgmise päeva turu ajavahemiku jaoks ning hiljemalt 18 kuud päevasisese turu ajavahemiku jaoks. Käesolevas lõikes nimetatud tähtaegu võib kohandada vastavalt lõikele 6.

Kahes võimsuse arvutamise piirkonnas, kus on alustatud ühise võimsuse arvutamise meetodi koostamist, võib selle meetodi kasutusele võtta enne muude võimsuse arvutamise piirkondadega ühise arvutusmeetodi väljatöötamist.

6. Kui asjaomased põhivõrguettevõtjad suudavad tõendada, et ühise voopõhise metoodika kasutuselevõtmine vastavalt lõikele 4 ja 5 veel ei ole tõhusam, eeldusel et võrgu talitluskindlus jääb samaks, võivad nad üheskoos taotleda piirkonna pädevatelt reguleerivatelt asutustelt tähtaja pikendamist.

7. Põhivõrguettevõtjad võivad ühiselt taotleda, et pädev reguleeriv asutus kohaldaks koordineeritud netoülekandevõimsusel põhinevat meetodit muudes piirkondades ja muudel pakkumispirkondade piiridel, kui need, mida on nimetatud lõigetes 2–4, kui asjaomased põhivõrguettevõtjad suudavad näidata, et voopõhisel meetodil põhinev võimsuse arvutamise meetod veel ei ole tõhusam kui koordineeritud netoülekandevõimsuse meetod, eeldusel et asjaomase piirkonna talitluskindlus jääb samaks.

▼B

8. Et turuosalistel oleks aega võimsuse arvutamise meetodi muutumisega kohaneda, peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad katsetama uut meetodit kõrvuti vana meetodi jätkamisega vähemalt kuus kuud enne võimsuse arvutamise meetodi muutmise kohta ettepaneku esitamist.

9. Iga voopõhist meetodit rakendava koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjad peavad välja töötama ja kättesaadavaks tegema vahendi, mis võimaldaks turuosalistel hinnata, milline on piirkonnaülestest võimsustest ja piirkonnaülestest vahetuste vastasmõju pakkumispiirkondade vahel.

*Artikkel 21***Võimsuse arvutamise meetodika**

1. Iga kooskõlas artikli 20 lõikega 2 määratud koordineeritud võimsusarvutuse ala kohta esitatav ühise võimsusarvutuse meetodika kasutuselevõtmise ettepanek peab sisaldama vähemalt järgmist teavet iga võimsusarvutuse ajavahemiku kohta:

- a) meetodid selliste võimsusarvutuse sisendandmete arvutamiseks, mis peavad hõlmama järgmiseid näitajaid:
  - i) talitluskindluse varu väljaselgitamise meetodika kooskõlas artikliga 22;
  - ii) võrgu talitluskindluse piirangute, võimsusarvutusega seotud erandolukordade ja võimalike jaotamisiirangute väljaselgitamise meetodika kooskõlas artikliga 23;
  - iii) tootmise muutmise võtmete väljaselgitamise meetodika kooskõlas artikliga 24;
  - iv) võimsusarvutuses arvesse võetavate talitluskindluse tugimeetmete väljaselgitamise meetod kooskõlas artikliga 25;
- b) võimsusarvutusmeetodi üksikasjalik kirjeldus, mis peab hõlmama järgmist:
  - i) rakendatava võimsusarvutusmeetodi matemaatiline kirjeldus koos mitmesuguste võimsusarvutuse sisendandmetega;
  - ii) eeskirjad piirkonnasiseste ja piirkonnaülestest vahetuste õigustamatu diskrimineerimise vältimiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa punktiga 1.7;
  - iii) võimaliku ettejaotatud piirkonnaülese võimsuse arvessevõtmise eeskirjad;
  - iv) eeskirjad kriitiliste võrguelementide võimsusvoogude reguleerimiseks või piirkonnaülese võimsuse reguleerimiseks seoses talitluskindluse tugimeetmetega ja kooskõlas artikliga 25;
  - v) voopõhise meetodi puhul võimsuse ülekandmise jaotustegurite arvutamise ning kriitiliste võrguelementide ohutusvarude arvutamise matemaatiline kirjeldus;

▼B

- vi) koordineeritud netoülekandevõimsuse põhise meetodi puhul piirkonnaülese võimsuse arutamise eeskirjad, muu hulgas eeskirjad kriitiliste võrguelementide läbilaskevõime tõhusaks jaotamiseks erinevate pakkumispiirkondade piiride vahel;

  - vii) kui kriitiliste võrguelementide võimsusvooge mõjutavad erinevate koordineeritud võimsusarvutuse alade piirkonnaülesed tehinguvõimsused, siis ka eeskirjad kriitiliste võrguelementide läbilaskevõime jaotamiseks erinevate koordineeritud võimsusarvutuse alade vahel selliste voogude võimaldamiseks;
- c) piirkonnaülese võimsuse valideerimise meetodika kooskõlas artikliga 26.

2. Päevasisese võimsusarvutuse ajavahemiku puhul tuleb võimsusarvutuse meetodikasse kaasata ka võimsuse ümberhindamise sagedus kooskõlas artikli 14 lõikega 4 ning sageduse valimise põhjendus.

3. Võimsuse arutamise meetodika peab hõlmama varuprotseduuri juhuks, kui esialgne võimsusarvutus ei anna oodatud tulemusi.

4. Kõikide koordineeritud võimsusarvutuse alade kõik põhivõrguettevõtjad peavad võimalikult palju kasutama ühtlustatud võimsusarvutuse sisendandmeid. 31. detsembriks 2020 peavad kõik piirkonnad kasutama ühtlustatud võimsusarvutuse meetodikat, milles eelkõige rakendatakse voopõhisel meetodil ja koordineeritud netoülekandevõimsuse meetodil põhinevat ühtlustatud võimsusarvutuse meetodikat. Võimsuse arvutamise meetodika ühtlustamise kohta tuleb teha tõhususe hindamine, milles käsitletakse võrdväärset talitluskindlus tagava voopõhise meetodi ja koordineeritud netoülekandevõimsuse meetodi ühtlustamist. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad esitama hinnangu koos ühtlustatud võimsusarvutuse meetodikale ülemineku ettepanekuga kõikidele reguleerivatele asutustele 12 kuu jooksul pärast seda, kui vähemalt kahes võimsuse arutamise piirkonnas on võetud kasutusele ühine võimsuse arutamise meetodika kooskõlas artikli 20 lõikega 5.

*Artikkel 22***Võrgu talitluskindluse varu määramise meetodika**

1. Ühise võimsuse arutamise meetodika ettepanek peab hõlmama võrgu talitluskindluse varu määramise meetodikat. Võrgu talitluskindluse varu määramise meetodika peab koosnema kahest etapist. Esiteks peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad hindama realiseerunud võimsusvoogude hälvete tõenäosusjaotust võimsuse arutamise ajal prognoositud võimsusvoogude suhtes. Teiseks tuleb tõenäosusjaotusest lähtudes arvutada võrgu talitluskindluse varu.

▼B

2. Võrgu talitluskindluse varu määramise metoodikas peavad olema esitatud põhimõtted, mille järgi arvutatakse realiseerunud võimsusvoogude hälvete tõenäosusjaotus võimsuse arvutamise ajal prognoositud võimsusvoogude suhtes, ning arvutustes arvessevõetavad määramatud. Nende määramatuste väljaselgitamiseks tuleb metoodikas eriliselt arvesse võtta järgmisi tegureid:

- a) füüsiliste võimsusvoogude ettenägematu muutumine turuajaühikus, mida põhjustab võimsusvoogude vastutusalasine ja vastutusaladevaheline reguleerimine konstantse sageduse säilitamise eesmärgil;
- b) võimsusarvutust mõjutada võivad määramatud, mis võivad tekkida uuritavas turuajaühikus pärast võimsusarvutuse ajavahemikku.

3. Võrgu talitluskindluse varu määramise metoodikas peavad põhivõrguettevõtjad lisaks sätestama ühised ühtlustatud põhimõtted võrgu talitluskindluse varu tuletamiseks tõenäosusjaotusest.

4. Lõike 1 kohaselt kasutusele võetud metoodika põhjal peavad põhivõrguettevõtjad määrama võrgu talitluskindluse piirangutest lähtudes talitluskindlusvaru, võttes arvesse määramatusi, mis võivad tekkida pärast võimsusarvutuse ajavahemikku ja võimsuse arvutamise järel, ja võtta võidavaid talitluskindluse tugimeetmeid.

5. Iga võimsusarvutuse ajavahemiku kohta peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad määrama kriitiliste võrguelementide talitluskindluse varu, kui rakendatakse voopõhist meetodit, ja piirkonnaülese võimsuse talitluskindluse varu, kui rakendatakse koordineeritud netoülekande võimsuse põhist meetodit.

*Artikkel 23***Võrgu talitluskindluse piirangute, erandolukordade ja jaotamispriirangute metoodika**

1. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad järgima võrgu talitluskindluse analüüsis kasutatavaid võrgu talitluskindluse piiranguid ja erandolukorraplaane.

2. Kui võimsusarvutuses kasutatavad võrgu talitluskindluse piirangud ja erandolukorrad ei ole samad nagu võrgu talitluskindluse analüüsis, peavad põhivõrguettevõtjad ühise võimsusarvutuse metoodika ettepanekus kirjeldama võimsusarvutuses kasutatavate võrgu talitluskindluse piirangute ja erandolukordade määramise meetodeid ning kriteeriume.

3. Kui põhivõrguettevõtjad rakendavad jaotamispriiranguid, võib need määrata üksnes järgmise põhjal:

- a) piirangud, mis on vajalikud põhivõrgu talitluse säilitamiseks võrgu talitluskindluse piires ja mida ei ole võimalik tõhusalt teisendada kriitiliste võrguelementide suurimateks lubatud voogudeks, või
- b) piirangud, mis on mõeldud majandusliku kasu suurendamiseks ühtse järgmise päeva turu mehhanismi või ühtse päevasisese turu mehhanismi raames.

*Artikkel 24***Tootmise muutmise võtme meetodika**

1. Ühise võimsuse arvutamise meetodika ettepanek peab hõlmama ettepanekut, millega nähakse ette meetodika, kuidas määrata ühine tootmise muutmise võti artikli 18 kohaselt koostatud iga pakkumisvõõndi ja iga stsenaariumi jaoks.
2. Tootmise muutmise võti peab võimalikult täpselt vastama prognoositavale pakkumisiirkonna netopositsiooni sõltuvusele spetsiifilistest ühise võrgumudeli tootmise või koormuse muutustest. Prognoosis tuleb muu hulgas arvesse võtta tootmise ja koormuse andmete esitamise meetodikast pärinevat teavet.

*Artikkel 25***Võimsusarvutuses kasutatavate talitluskindluse tugimeetmete meetodika**

1. Iga koordineeritud võimsusarvutuse ala kõik põhivõrguettevõtjad peavad individuaalselt määratlema võimalikud talitluskindluse tugimeetmed, et neid saaks käesoleva määruse eesmärkide täitmiseks võimsusarvutustes arvesse võtta.
2. Iga koordineeritud võimsusarvutuse ala kõik põhivõrguettevõtjad peavad võimalikud talitluskindluse tugimeetmed, mida võimsusarvutuses arvesse võetakse, ja nende tegeliku rakendamise reaalajalises juhtimises koordineerima sama piirkonna teiste põhivõrguettevõtjatega.
3. Talitluskindluse tugimeetmete arvessevõtmise võimaldamiseks võimsusarvutustes peavad koordineeritud võimsusarvutuse iga ala kõik põhivõrguettevõtjad kokku leppima sellistes talitluskindluse tugimeetmetes, mille rakendamises osaleb rohkem kui üks põhivõrguettevõtja.
4. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad tagama talitluskindluse tugimeetmete arvessevõtmise võimsusarvutustes, tingimusel, et pärast arvutuste tegemist alles jäävatest talitluskindluse tugimeetmetest piisab võrgu talitluskindluse tagamiseks, arvestades artikli 22 kohast võrgu talitluskindluse varu.
5. Iga põhivõrguettevõtja peab arvesse võtma talitluskindluse tugimeetmeid, millega ei kaasne kulutusi võimsuse arvutamiseks.
6. Iga põhivõrguettevõtja peab tagama, et võimsusarvutuses arvesse võetavad talitluskindluse tugimeetmed on kõikide võimsusarvutuse ajavahemike jaoks ühesugused, võttes arvesse nende tehnilisi rakendamisvõimalusi võimsusarvutuse iga ajavahemiku jaoks.

*Artikkel 26***Piirkonnaülese võimsuse valideerimise meetodika**

1. Iga põhivõrguettevõtja peab valideerima ning igal põhivõrguettevõtjal on õigus korrigeerida tema pakkumispiirkonna piiridega või kriitiliste võrguelementidega seotud piirkonnaülest võimsust, mille on arvutanud koordineeritud võimsuse arvestajad kooskõlas artiklitega 27–31.
2. Kui rakendatakse koordineeritud netoülekandevõimsuse põhist meetodit, peavad kõik koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjad lisama artiklis 21 nimetatud võimsusarvutuse meetodikasse eeskirja piirkonnaülese võimsuse korrigeerimise võrdseks jagamiseks erinevate pakkumispiirkonna piiride vahel.
3. Iga põhivõrguettevõtja võib lõikes 1 nimetatud piirkonnaülese võimsuse valideerimise käigus piirkonnaülest võimsust vähendada, kui see on vajalik võrgu talitluskindluse tagamiseks.
4. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab võimsuse arvutamise ja valideerimise ajal koostööd tegema külgnevate koordineeritud võimsuse arvestajatega.
5. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab iga kolme kuu tagant andma kõigile asjaomase koordineeritud võimsusarvutuse ala reguleerivatele asutustele aru kõigist piirkonnaülese võimsuse valideerimise käigus tehtud vähendustest kooskõlas lõikega 3. Aruandes tuleb nimetada, millised on piirkonnaülese võimsuse vähendamise kohad ja kogused ning vähendamise põhjused.
6. Kõik asjaomase koordineeritud võimsusarvutuse ala reguleerivad asutused otsustavad ise, kas avaldavad lõikes 5 nimetatud aruande täielikult või osaliselt.

4. jagu

Võimsuse arvutamine*Artikkel 27***Üldsätted**

1. Hiljemalt kuus kuud pärast artiklis 16 nimetatud tootmis- ja koormusandmete esitamise meetodika ning artiklis 17 nimetatud ühise võrgumudeli meetodika kohta otsuse tegemist peavad kõik põhivõrguettevõtjad korraldama individuaalsete võrgumudelite ühendamise.
2. Hiljemalt neli kuud pärast artiklites 20 ja 21 nimetatud võimsusarvutusmeetodite kohta otsuste tegemist peavad kõikide koordineeritud võimsusarvutuse alade kõik põhivõrguettevõtjad koos määrama koordineeritud võimsusarvestajad ja nende tegevust reguleerivad eeskirjad.
3. Koordineeritud võimsusarvutuse iga ala kõik põhivõrguettevõtjad peavad iga kahe aasta tagant võimsusarvutuse raames esitatud andmete kvaliteeti kontrollima osana kooskõlas artikliga 31 koostatavast võimsuse arvutamise ja jaotamise kaheaastasest aruandest.

▼B

4. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad korrapäraselt vähemalt kord aastas uusima teabe põhjal üle vaatama ja vajaduse korral muutma järgmiseid meetodikaelemente:

- a) võimsusarvutustes kasutatavad võrgu talitluskindluse piirangud, erandolukorrad ja jaotamiskiirangud;
- b) võrgu talitluskindluse varu arvutamiseks kasutatud realiseerunud võimsusvoogude ja võimsuse arvutamise ajal prognoositud võimsusvoogude vaheliste hälvete tõenäosusjaotus;
- c) võimsusarvutustes arvesse võetavad talitluskindluse tugimeetmed;
- d) artiklites 22–24 nimetatud tootmise muutmise võtmete, kriitiliste võrguelementide ja erandolukordade määramise meetodika rakendamine.

*Artikkel 28***Ühise võrgumudeli loomine**

1. Iga artiklile 16 alluv tootmis- või tarbimisüksus peab määratud tähtaja piires asjaomase vastutusala eest vastutavale põhivõrguettevõtjale esitama tootmis- ja koormusandmete esitamise meetodikas sätestatud andmed kõikide artikli 14 lõikes 1 nimetatud võimsusarvutuse ajavahe- mike kohta.

2. Kõik artikli 16 lõike 3 kohaselt andmeid esitavad tootmis- või tarbimisüksused peavad esitama võimalikult usaldusväärsed hinnangud.

3. Iga põhivõrguettevõtja peab kooskõlas artikliga 19 võimsusarvu- tuse iga ajavahemiku kohta välja töötama individuaalse võrgumudeli kõikide stsenaariumide jaoks, et individuaalsed võrgumudelid oleks võimalik ühendada ühiseks võrgumudeliks.

4. Iga põhivõrguettevõtja peab individuaalsete võrgumudelite ühiseks võrgumudeliks ühendamise eest vastutavatele põhivõrguettevõtjatele esitama võimalikult usaldusväärsed hinnangud kõikide individuaalsete võrgumudelite kohta.

5. Igas võimsusarvutuse ajavahemikus tuleb kõikide artiklis 18 sätes- tatud stsenaariumide jaoks luua ühtne ELi-ülene ühine võrgumudel, ühendades panused kõikidelt põhivõrguettevõtjatelt, kes rakendavad käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud võimsusarvutuse protsessi.

*Artikkel 29***Piirkonnaülese võimsuse piirkondlik arvutamine**

1. Iga põhivõrguettevõtja peab kõikidele asjaomase koordineeritud võimsusarvutuse ala koordineeritud võimsusarvestajatele ja teistele põhi- võrguettevõtjatele esitama iga võimsusarvutuse ajavahemiku kohta järg- mised andmed: võrgu talitluskindluse piirangud, tootmise muutmise võtmed, talitluskindluse tugimeetmed, võrgu talitluskindluse varud, jaotamiskiirangud ja ettejaotatud piirkonnaülene võimsus.

▼B

2. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab tegema võrgu talitluskindluse analüüsi, arvestades talitluskindluse piiranguid ning kasutades kooskõlas artikli 28 lõikega 5 iga stsenaariumi jaoks loodud ühist võrgumudelit.
3. Piirkonnaülese võimsuse arvutamisel peab iga koordineeritud võimsusarvestaja
  - a) kasutama tootmise muutmise võtmeid, et arvutada pakkumispiirkondade netopositsioonide muutuste ja alalisvooluline läbivate voogude mõju;
  - b) eirama selliseid kriitilisi võrguelemente, mida pakkumispiirkonna netopositsioonide muutused oluliselt ei mõjuta artiklis 21 sätestatud meetodika kohaselt, ning
  - c) tagama, et kõik pakkumispiirkonna netopositsioonide ja alalisvooluline läbivate voogude kombinatsioonid, mis ei ületa piirkonnaülest võimsust, vastavad võrgu talitluskindluse varudele ja talitluskindluse piirangutele kooskõlas artikli 21 lõike 1 punkti a alapunktidega i ja ii ning et nende arvutamisel on arvesse võetud ettejaotatud piirkonnaülest võimsust kooskõlas artikli 21 lõike 1 punkti b alapunktiga iii.
4. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab piirkonnaülest võimsust optimeerima, kasutades kooskõlas artikli 21 lõike 1 punkti a alapunktiga iv võimsuse arvutamisel arvesse võetud võimalikke võrgu talitluskindluse tugimeetmeid.
5. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab rakendama kooskõlas artikli 21 lõike 1 punkti b alapunktiga vi väljatöötatud jagamiseeskirju.
6. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab järgima artikli 21 lõike 1 punkti b alapunktiga i kohaselt välja töötatud praktilise võimsusarvutusmeetodi matemaatilist kirjeldust.
7. Iga voopõhist meetodit rakendav koordineeritud võimsusarvestaja peab
  - a) kasutama talitluskindluse piirangute andmeid suurimate lubatavate kriitilisi võrguelemente läbivate voogude arvutamiseks;
  - b) kasutama ühist võrgumudelit, tootmise muutmise võtmeid ja erandolukordi elektrienergia ülekandmise jaotustegurite arvutamiseks;
  - c) kasutama elektrienergia ülekandmise jaotustegureid koordineeritud võimsusarvutuse alas ettejaotatud piirkonnaülesest võimsusest tulenevate voogude arvutamiseks;
  - d) arvutama iga stsenaariumi jaoks kriitilisi võrguelemente läbivad vood (võttes arvesse erandolukordi) ja neid kohandama, eeldades, et asjaomases koordineeritud võimsusarvutuse alas ei toimu piirkonnaüleseid võimsusvahetusi, ning rakendades eeskirju piirkonnasiseste ja piirkonnaüleste võimsusvahetuste õigustamatu diskrimineerimise vältimiseks kooskõlas artikli 21 lõike 1 punkti b alapunktiga ii;

▼B

- e) erandolukordi arvesse võttes arvutama kriitiliste võrguelementide järelejäänud varud, lahutades suurimatest lubatavatest voogudest punktis d nimetatud kohandatud vood, võrgu talitluskindluse varud ja ettejaotatud piirkonnaülesest võimsusest tulenevad vood;
- f) kohandama kriitiliste võrguelementide järelejäänud varusid või elektrienergia ülekandmise jaotustegureid, kasutades võimsusarvutuses arvessevõetavaid võimalikke talitluskindluse tugimeetmeid kooskõlas artikliga 25.

8. Iga koordineeritud netoülekandevõimsuse põhist meetodit rakendav koordineeritud võimsusarvestaja peab

- a) kasutama ühist võrgumudelit, tootmise muutmise võtmeid ja erandolukordi, et arvutada maksimaalne võimsusvahetus pakkumispirkonna piiiril, mis võrdub maksimaalse arvutatud võimsusvahetusega asjaomase pakkumispirkondade piiiriga eraldatud pakkumispirkondade vahel, arvestades talitluskindluse piiranguid;
- b) reguleerima maksimaalset võimsusvahetust, kasutades võrgu talitluskindluse tugimeetmeid, mida kooskõlas artikliga 25 võimsusarvutuses arvesse võetakse;
- c) reguleerima maksimaalset võimsusvahetust, rakendades eeskirju piirkonnasiseste ja -üleste vahetuste õigustamatu diskrimineerimise vältimiseks kooskõlas artikli 21 lõike 1 punkti b alapunktiga ii;
- d) rakendama kooskõlas artikli 21 lõike 1 punkti b alapunktiga vi sätestatud eeskirju kriitiliste võrguelementide läbilaskevõime tõhusaks jaotamiseks erinevate pakkumispirkondade piiiride vahel;
- e) arvutama piirkonnaülest võimsust, rakendades maksimaalsele võimsusvahetusele võrgu talitluskindluse varu ning ettejaotatud piirkonnaülest võimsust.

9. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab koostööd tegema külnevate koordineeritud võimsuse arvestajatega. Külnevad põhivõrguettevõtjad peavad sellise koostöö tagamiseks vahetama asjaomaste piirkondlike koordineeritud võimsusarvestajatega omavahelist seotust käsitlevat teavet ning seda kontrollima, et võimaldada võimsuse arvutamist ja valideerimist. Külnevad põhivõrguettevõtjad peavad esitama omavahelist seotust käsitleva teabe koordineeritud võimsusarvestajatele enne võimsuse arvutamist. Vajaduse korral lisatakse selle teabe täpsust ja võimalikke korrigeerivaid meetmeid käsitlev hinnang artikli 31 kohaselt iga kahe aasta tagant koostatavasse aruandesse.

10. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab määrama

- a) voopõhise meetodi rakendamisel voopõhised näitajad igale asjaomase koordineeritud võimsusarvutuse ala pakkumispirkonnale või

▼B

- b) koordineeritud netoülekandevõimsuse põhise meetodi rakendamisel piirkonnaülese võimsuse väärtused igale asjaomase koordineeritud võimsusarvutuse ala pakkumispiirkonna piirile.

11. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab esitama piirkonnaülese võimsuse kõikidele oma koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjatele valideerimiseks kooskõlas artikli 21 lõike 1 punktiga c.

*Artikkel 30***Piirkonnaülese võimsuse valideerimine ja tarnimine**

1. Iga põhivõrguettevõtja peab piirkondlike võimsusarvutuste tulemusi valideerima oma pakkumispiirkonna piiride või kriitiliste võrguelementide jaoks kooskõlas artikliga 26.
2. Iga põhivõrguettevõtja peab saatma oma võimsuse valideerimise tulemused ja jaotuspiirangud asjaomastele koordineeritud võimsusarvestajatele ning teistele asjaomaste koordineeritud võimsusarvutuse alade põhivõrguettevõtjatele.
3. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab esitama valideeritud piirkonnaülised võimsused ja jaotuspiirangud võimsuse jaotamise eesmärgil kooskõlas artiklitega 46 ja 58.

5. jagu

Võimsuse arvutamise ja jaotamise kohta iga kahe aasta tagant koostatav aruanne*Artikkel 31***Võimsuse arvutamise ja jaotamise kohta iga kahe aasta tagant koostatav aruanne**

1. Hiljemalt kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist koostab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik võimsuse arvutamise ja jaotamise aruande ning esitab selle koostööametile.
2. Koostööameti taotluse korral koostab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik edaspidi iga kahe aasta järel võimsuse arvutamise ja jaotamise aruande ning esitab selle koostööametile.
3. Võimsuse arvutamise ja jaotamise aruanne peab iga pakkumispiirkonna, selle piirkonna piiri ja koordineeritud võimsusarvutuse ala kohta sisaldama vähemalt järgmist:
  - a) kasutatud võimsusarvutusmeetod;
  - b) võrgu talitluskindluse varude statistilised näitajad;
  - c) piirkonnaülese võimsuse statistilised näitajad, sealhulgas jaotamispiirangud, kui need on võimsusarvutuse ajavahemiku puhul asjakohased;
  - d) võimsusarvutustes kasutatava teabe kvaliteedi näitajad;
  - e) võimsuse arvutamise täiustamiseks väljapakutud meetmed, kui neid on;

▼B

- f) piirkondade puhul, kus rakendatakse koordineeritud netoülekandevõimsuse põhist meetodit, artikli 20 lõikes 7 sätestatud tingimuste jätkuva täidetuse analüüs;
- g) näitajad ühtsete järgmise päeva ja päevasise turu mehhanismide tõhususe hindamiseks ja jälgimiseks pikemas perspektiivis, sealhulgas, kui see on asjakohane, näitajad koordineeritud võimsusarvutuse alade artikli 15 lõike 3 kohase ühendamise tõhususe hindamiseks ja jälgimiseks pikemas perspektiivis;
- h) soovitused ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasise turu mehhanismi täiustamiseks, sealhulgas metoodika, protsesside ja juhtimiskorra täiendavaks ühtlustamiseks.
4. Pärast koostööametiga konsulteerimist peavad kõik põhivõrguettevõtjad koos kokku leppima aruandes esitatud statistilised ja kvaliteedinäitajad. Koostööamet võib nõuda nende näitajate muutmist enne nende kokkuleppimist põhivõrguettevõtjate poolt või nende rakendamise ajal.
5. Koostööamet otsustab, kas avaldada iga kahe aasta tagant koostatav aruanne täielikult või osaliselt.

*2. PEATÜKK****Pakkumispirkondade struktuur****Artikkel 32***Olemasoleva pakkumispirkondade struktuuri läbivaatamine**

1. Olemasoleva pakkumispirkondade struktuuri läbivaatamise võib algatada
- a) koostööamet kooskõlas artikli 34 lõikega 7;
- b) mitu reguleerivat asutust koostööameti sellekohase soovitusel alusel kooskõlas artikliga 34;
- c) võimsusarvutuse piirkonna põhivõrguettevõtjad koos põhivõrguettevõtjatega, kelle vastutusalad, sealhulgas võrkudevahelised ühendused, kuuluvad sellesse geograafilisse piirkonda, milles hinnatakse pakkumispirkonna struktuuri lõike 2 punkti a järgi;
- d) üks reguleeriv asutus või põhivõrguettevõtja asjaomase pädeva reguleeriva asutuse nõusolekul, kui tegu on asjaomase põhivõrguettevõtja vastutusalas olevate pakkumispirkondadega, kui nende piirkondade struktuur ei avalda olulist mõju külgnevate põhivõrguettevõtjate vastutusaladele, sealhulgas võrkudevahelised ühendused, ning kui pakkumispirkondade struktuuri ülevaatamine on vajalik tõhususe suurendamiseks või võrgu talitluskindluse säilitamiseks;
- e) liikmesriigid võimsuse arvutamise piirkonnas.

▼B

2. Kui läbivaatamine algatatakse kooskõlas lõike 1 punktiga a, b, c või e, peab ülevaatamist algatav isik määrama

- a) geograafilise ala, mille pakkumispirkondade struktuuri hinnatakse, ning külgnevad geograafilised alad, millele avalduvat mõju tuleb arvesse võtta;
- b) osalevad põhivõrguettevõtjad;
- c) osalevad reguleerivad asutused.

3. Kui ülevaatamine algatatakse kooskõlas lõike 1 punktiga d, kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- a) geograafiline ala, mille pakkumispirkondade struktuuri hinnatakse, ei ole suurem kui asjaomase põhivõrguettevõtja vastutusala, sealhulgas võrkudevahelised ühendused;
- b) asjaomase vastutusala põhivõrguettevõtja on ainus läbivaatamises osalev põhivõrguettevõtja;
- c) pädev reguleeriv asutus on ainus läbivaatamises osalev reguleeriv asutus;
- d) asjaomane põhivõrguettevõtja peab teavitama külgnevaid põhivõrguettevõtjaid ning reguleeriv asutus teavitama külgnevaid reguleerivaid asutusi läbivaatamise alustamisest ja selle põhjustest ühiselt kokkulepitud eelteatega ning
- e) läbivaatamistingimused tuleb kindlaks määrata ning läbivaatamise tulemused ja asjaomastele reguleerivatele asutustele esitatav ettepanek tuleb avaldada.

4. Läbivaatamine koosneb kahest järgust.

- a) Esimeses järgus peavad pakkumispirkondade struktuuri läbivaatamises osalevad põhivõrguettevõtjad töötama välja meetodika ja tingimused, mida kasutatakse läbivaatamisprotsessis ja tegema hindamisetpanekuid alternatiivsete pakkumismüüdite struktuuride kohta.

Meetodika, tingimuste ja alternatiivsete pakkumispirkondade struktuuride ettepanek esitatakse osalevatele reguleerivatele asutustele, kellel peab olema võimalik nõuda kooskõlastatud muudatusi kolme kuu jooksul.

- b) Teises järgus peavad pakkumispirkondade struktuuri läbivaatamises osalevad põhivõrguettevõtjad:
  - i) hindama kehtivat pakkumispirkondade struktuuri ja alternatiivseid pakkumispirkondade struktuure ning neid võrdlema, lähtudes artiklis 33 sätestatud kriteeriumidest;
  - ii) korraldama kooskõlas artikliga 12 konsultatsiooni ja arutelu kehtiva pakkumispirkondade struktuuri ja alternatiivsete pakkumispirkondade struktuuride ettepanekute, sealhulgas nende ligikaudsete rakendamisaegade võrdlemiseks, välja arvatud juhul, kui kõnealune pakkumispirkondade struktuur ei avalda külgnevate põhivõrguettevõtjate vastutusosaladele olulist mõju;

▼B

- iii) esitama osalevatele liikmesriikidele ja reguleerivatele asutustele ühise ettepaneku pakkumispirkondade struktuuri säilitamiseks või muutmiseks 15 kuu jooksul pärast ülevaatamise algatamise otsuse tegemist.
- c) Pärast pakkumispirkondade struktuuri säilitamise või muutmise ühise otsuse saamist kooskõlas eespool toodud alapunktiga iii peavad osalevad liikmesriigid või, kui liikmesriigid nii sätestavad, siis reguleerivad asutused tegema kuue kuu jooksul ühise otsuse, kas pakkumisevõõndi struktuur säilitada või seda muuta.
5. Põhivõrguettevõtjate taotluse korral peavad määratud elektriturukorraldajad või turuosalised esitama pakkumispirkonna läbivaatamises osalevatele põhivõrguettevõtjatele vajalikku teavet, et neil oleks võimalik pakkumispirkondade struktuure hinnata. Seda teavet jagatakse ainult osalevate põhivõrguettevõtjatega ainult pakkumispirkondade struktuuride hindamise eesmärgil.
6. Pakkumispirkondade struktuuri läbivaatamise algatuse ning läbivaatamise tulemused peab avaldama Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik või, kui läbivaatamine algatati lõike 1 punkti d kohaselt, siis osalev põhivõrguettevõtja.

*Artikkel 33***Pakkumispirkondade struktuuri läbivaatamise kriteeriumid**

1. Pakkumispirkondade struktuuri läbivaatamisel kooskõlas artikliga 32 tuleb lähtuda vähemalt järgmistest kriteeriumidest:
- a) võrgu talitluskindluse kriteeriumid:
    - i) pakkumispirkondade struktuuri tõhusus võrgu talitluskindluse ning energiavarustuskindluse tagamise seisukohast;
    - ii) määramatute tegurite mõju piirkonnaülese võimsuse arvutamisele;
  - b) turu üldise tõhususe kriteeriumid:
    - i) majandusliku tasuvuse suurenemine või vähenemine muutuse tõttu;
    - ii) turu tõhusus, sealhulgas vähemalt elektrivarustuse püsikindluse tagamise maksumus, turu likviidsus, turu kontsentratsioon ja turuvõim, tõhusa konkurentsi edendamine, taristu ehitamise hinnaprognosid ning nende täpsus ja paikapidavus;
    - iii) tehingu- ja üleminekukulud, sealhulgas turuosaliste, määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate olemasolevate lepinguliste kohustuste muutmise tulenevad kulud;
    - iv) olemasoleva ülekoormuse leevendamiseks uue taristu ehitamise maksumus;

▼B

- v) soovitava turumõju saavutatavus ilma majanduslikult mittetasuvate võrgu talitluskindluse tugimeetmete laiaulatusliku rakendamise vajaduseta;
  - vi) määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa punkti 1.7 täitmisega seotud sisetehingute võimalik kahjulik mõju teistele pakkumispriirkondadele;
  - vii) mõju tasakaalustusmehhanismide ja tasakaalustamatuse arveldamise protsesside toimimisele ning tõhususele;
- c) pakkumispriirkondade püsivuse ja vastupidavuse kriteeriumid:
- i) vajadus pakkumispriirkondade piisava püsivuse ja vastupidavuse säilitamiseks;
  - ii) vajadus pakkumispriirkondade järjepidevuse säilitamiseks kõikide võimsusarvutuse ajavahemike lõikes;
  - iii) vajadus tagada igas turuajahikus iga tootmis- ja tarbimisüksuse kuulumine ainult ühte pakkumispriirkonda;
  - iv) ülekoormuse tekkekoht ja tekkimissagedus, kui pakkumispriirkondade piiril esineb ülekoormust, võttes arvesse võimalikke tulevasi investeeringuid ülekoormuse leevendamiseks.

2. Artikli 32 kohaselt tehtav pakkumispriirkondade läbivaatamine peab hõlmama stsenaariume, milles võetakse arvesse taristu tõenäolist arengut järgmisel kümnel aastal pärast läbivaatamise algatamise otsuse tegemise aastat.

Artikkel 34

Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja koostööameti korrapärased aruanded olemasoleva pakkumispriirkondade struktuuri kohta

1. Koostööamet peab olemasoleva pakkumispriirkondade struktuuri tõhusust hindama iga kolme aasta järel.

Koostööamet

- a) esitab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule taotluse kehtiva pakkumispriirkondade struktuuri tehnilise aruande koostamiseks ning
  - b) koostab turuaruande, hinnates kehtiva pakkumispriirkondade struktuuri mõju turu tõhususele.
2. Lõike 1 teise lõigu punktis a nimetatud tehniline aruanne peab sisaldama muu hulgas järgmist:
- a) struktuursete ülekoormuste ja muude suuremate füüsiliste ülekoormuste loend koos nende tekkimiskohtadega ja tekkimissagedustega;
  - b) analüüs füüsilise ülekoormuse võimalikust süvenemisest või leevenemisest, mis võib tuleneda võrkudesse tehtavatest investeeringutest või tootmis- või koormusgraafikute olulistest muutustest;

▼B

- c) võimsusjaotusmehhanismist mittetulenevate võimsusvoogude analüüs koordineeritud võimsusarvutuse iga sellise ala kohta, kus selliseid võimsusvooge esineb;
- d) võimsusjaotustulud ja püsikindluse säilitamise kulud;
- e) kümmet aastat hõlmav stsenaarium.
3. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad esitama andmed ja analüüsitulemused, mis on vajalikud kehtiva pakkumispriirkondade struktuuri tehnilise aruande õigeaegseks koostamiseks.
4. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik peab kehtiva pakkumispriirkondade struktuuri tehnilise aruande koostööametile esitama hiljemalt üheksa kuud pärast koostööameti sellekohast taotlust.
5. Kehtiva pakkumispriirkondade struktuuri tehniline aruanne peab hõlmama vähemalt koostööameti taotlusele eelnenud kolme tervet kalendriaastat.
6. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik avalikustab tehnilise aruande, ilma et see mõjutaks artiklis 13 sätestatud konfidentsiaalsuskohustuste täitmist.
7. Kui tehnilises aruandes või turuaruandes täheldatakse olemasoleva pakkumispriirkondade struktuuri ebatõhusust, võib koostööamet nõuda põhivõrguettevõtjatelt selle struktuuri läbivaatamise algatamist kooskõlas artikli 32 lõikega 1.

3. PEATÜKK

Koormuste ümberjaotamine ja vahetuskauba tegemine*Artikkel 35***Koormuste koordineeritud ümberjaotamine ja vahetuskauba tegemine**

1. 16 kuu jooksul pärast artiklis 15 nimetatud koordineeritud võimsusarvutuse alade heakskiitmist reguleerivate asutuste poolt peavad koordineeritud võimsusarvutuse iga ala kõik põhivõrguettevõtjad välja töötama ettepaneku koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise ühise koordineeritud meetodika kehtestamiseks. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.
2. Koormuste koordineeritud ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise meetodika peab hõlmama piiriülesest seisukohast olulisi toiminguid ning see peab võimaldama iga koordineeritud võimsusarvutuse iga ala kõigil põhivõrguettevõtjatel füüsilist ülekoormust leevendada, olenemata sellest, kas ülekoormuse põhjused on peamiselt nende vastutusalas või väljaspool seda. Koormuste koordineeritud ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise meetodika väljatöötamisel tuleb arvestada, et sellise meetodika rakendamine võib oluliselt mõjutada asjaomase põhivõrguettevõtja vastutusalas väliseid vooge.
3. Iga põhivõrguettevõtja võib kõigi saadavalolevate tootmis- ja tarbimisüksuste koormusi ümber jaotada kooskõlas tema vastutusalas, kaasa arvatud võrkudevahelised ühendused, kehtivate asjakohaste mehhanismide ja kokkulepetega.

▼B

26 kuu jooksul pärast koordineeritud võimsusarvutuse alade heakskiitmist reguleerivate asutuste poolt peavad koordineeritud võimsusarvutuse ala kõik põhivõrguettevõtjad koostama aruande, mille üle peetakse artikli 12 kohaselt konsultatsioone ja millega hinnatakse kõnealuste mehhanismide ja lepingute edasist koordineerimist ja ühtlustamist ning esitatakse ettepanekuid. Aruanne esitatakse asjaomastele reguleerivatele asutustele hinnangu saamiseks. Aruandes esitatavate ettepanekutega tuleb vältida turu moonutamist selliste mehhanismide ja kokkulepetega.

4. Põhivõrguettevõtjad peavad vältima piiriülesest seisukohast olulist ühepoolset või koordineerimata koormuste ümberjaotamist ja vahetuskauba tegemist hõlmavate meetmete võtmist. Iga põhivõrguettevõtja peab koormuste ümberjaotamist ja vahetuskauba tegemist hõlmavate meetmete võtmist koordineerima, võttes arvesse nende mõju võrgu talitluskindlusele ja majanduslikule tõhususele.

5. Enne koormuste ümberjaotamist ja vahetuskauba tegemist hõlmavate meetmete võtmist peavad asjaomased tootmis- ja tarbimisüksused põhivõrguettevõtjatele edastama koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise hinnad.

Koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise hinnad peavad põhinema

- a) asjaomastel elektriturgudel asjaomases ajavahemikus kehtival hindadel või
  - b) koormuste ümberjaotamisega ja vahetuskauba tegemisega kaasnevatel kuludel; sel juhul peab hinna arvutamise mehhanism olema läbipaistev.
6. Tootmis- ja tarbimisüksused peavad asjaomastele põhivõrguettevõtjatele eelnevalt esitama kogu koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise hindade arvutamiseks vajaliku teabe. Asjaomased põhivõrguettevõtjad võivad seda teavet omavahel jagada ainult koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise eesmärgil.

4. PEATÜKK

Algoritmide väljatöötamine

Artikkel 36

Üldsätted

1. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad välja töötama järgmised algoritmid ning neid täiendama ja kasutama:

- a) hindade ühendamise algoritm;
- b) pidevkauplemist kohandav algoritm.

2. Määratud elektriturukorraldajad peavad tagama hindade ühendamise algoritmi ja pidevkauplemist kohandava algoritmi vastavuse artiklites 39 ja 52 sätestatud nõuetele.

3. Hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik määratud elektriturukorraldajad koos põhivõrguettevõtjatega välja töötama varumetoodika ettepaneku artiklites 39 ja 52 sätestatud kohustuste täitmiseks. Metoodika kehtestamise ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

▼B

4. Võimaluse korral peavad määratud elektriturukorraldajad kasutama käesoleva määruse eesmärkide tõhusaks saavutamiseks varem kokkulepitud lahendusi.

*Artikkel 37***Algoritmide väljatöötamine**

1. Hiljemalt kaheksa kuud pärast käesoleva määruse jõustumist
  - a) peavad kõik põhivõrguettevõtjad koos esitama kõigile määratud elektriturukorraldajatele ettepaneku võimsuse tõhusa jaotamise ühiste nõuete kehtestamiseks, et võimaldada hindade ühendamise algoritmi ja pidevkauplemist kohandava algoritmi väljatöötamist. Nende nõuetega määratakse ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi talitus ja talitusomadused, sealhulgas tulemuste väljastamise tähtajad ning järgitavate piirkonnaülese võimsuse ja jaotamispiirangute üksikasjad;
  - b) kõik määratud elektriturukorraldajad peavad üheskoos esitama ettepaneku ühiste tõhusa sobitamise nõuete kehtestamiseks, et võimaldada hindade ühendamise algoritmi ja pidevkauplemist kohandava algoritmi väljatöötamist.
2. Hiljemalt kolm kuud pärast põhivõrguettevõtjate ja määratud elektriturukorraldajate ettepanekute esitamist ühiste nõuete kehtestamiseks kooskõlas lõikega 1 peavad määratud elektriturukorraldajad välja töötama neile nõuetele vastava algoritmi ettepaneku. Ettepanekus peab olema märgitud tähtaeg, mis ajaks määratud elektriturukorraldajad peavad vastuvõetud korraldused esitama, et täita kooskõlas artikli 7 lõike 1 punktiga b turgude liitmise korraldaja funktsioone.
3. Lõikes 2 nimetatud ettepanek tuleb esitada kõigile põhivõrguettevõtjatele. Kui ettepaneku koostamiseks on vaja lisaaga, peavad kõik määratud elektriturukorraldajad tegema kõigi põhivõrguettevõtjate toel koostööd, et hiljemalt kahe kuu jooksul viia ettepanek vastavusse lõigete 1 ja 2.
4. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud ettepanekute üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.
5. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad lõigete 2 ja 3 kohaselt välja töötatud ettepaneku reguleerivatele asutustele heakskiitmiseks esitama hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist.
6. Hiljemalt kaks aastat pärast ettepaneku heakskiitmist kooskõlas lõikega 5 peavad kõik põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad läbi vaatama hindade ühendamise algoritmi ja pidevkauplemist kohandava algoritmi toimimise ja esitama koostööametile aruande. Koostööameti nõudmisel tuleb ülevaatamist korrata iga kahe aasta järel.

▼B

5. PEATÜKK

Ühtne järgmise päeva turu mehhanism

1. jagu

Hindade sobitamise algoritm*Artikkel 38***Hindade sobitamise algoritmi eesmärgid**

1. Hindade sobitamise algoritm peab andma artikli 39 lõikes 2 sätestatud tulemusi,
  - a) tagades järgmise päeva turu mehhanismi võimalikult suure majandusliku kasu ühendatud hindadega piirkonnas järgmisel kauplemispäeval;
  - b) järgides piirkulupõhist hinnakujundust, mille kohaselt on kõigi vastuvõetud pakkumiste hind antud pakkumispirkonnas ja turuajaühikus sama;
  - c) võimaldades tõhusat hinnakujundust;
  - d) järgides piirkonnaülest võimsust ja jaotamispiranguid;
  - e) võimaldades korratavust ja mastaabi muutmist.
2. Hindade sobitamise algoritm tuleb välja töötada nii, et seda oleks võimalik rakendada nii suuremas kui ka väiksemas arvus pakkumispirkondades.

*Artikkel 39***Hindade ühendamise algoritmi sisendandmed ja tulemused**

1. Tulemuste saamiseks kasutatakse hindade ühendamise algoritmis järgmisi andmeid:
  - a) kooskõlas artikli 23 lõikega 3 väljatöötatud jaotamispirangud;
  - b) kooskõlas artikliga 30 valideeritud piirkonnaülese võimsuse tulemused;
  - c) kooskõlas artikliga 40 esitatud tellimused.
2. Hindade ühendamise algoritm peab iga turuajaühiku kohta andma üheaegselt vähemalt järgmisi tulemusi:
  - a) iga pakkumispirkonna ja turuajaühiku kohta üks kliiringhind ühikutes EUR/MWh;
  - b) iga pakkumispirkonna ja turuajaühiku kohta üks ühine netopositsioon;
  - c) teave, mis võimaldab teha kindlaks korralduste täitmise seis.

▼B

3. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad tagama ühtse hindade ühendamise algoritmiga saadavate tulemuste täpsuse ja tõhususe.
4. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad kontrollima hindade ühendamise algoritmi antavate tulemuste kooskõla piirkonnaülese võimsusega ja jaotamispiirangutega.

*Artikkel 40***Pakutavad tooted**

1. Hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad määratud elektriturukorraldajad esitama ühise ettepaneku selliste toodete kohta, mida võidakse arvesse võtta ühtse järgmise päeva turu mehhanismis. Määratud elektriturukorraldajad peavad tagama, et nendest toodetest tulenevad hindade ühendamise algoritmile esitatavad korraldused on eurodes ja et nende juures on märgitud turuaeg.
2. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad tagama, et hindade sobitamise algoritm suudaks töödelda selliste toodetega seotud korraldusi, mis hõlmavad nii üht kui ka mitut turuajahikut.
3. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad hiljemalt kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist ning seejärel iga kahe aasta järel kooskõlas artikliga 12 konsulteerima
  - a) turuosalistega, et veenduda pakutavate toodete vastavuses nende vajadustega;
  - b) kõikide põhivõrguettevõtjatega, et veenduda, et tooted võimaldavad tagada võrgu talitluskindluse;
  - c) kõikide reguleerivate asutustega, et tagada pakutavate toodete vastavus käesoleva määruse eesmärkidele.
4. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad vajaduse korral oma tooteid muutma vastavalt lõikes 3 nimetatud konsultatsioonide tulemustele.

*Artikkel 41***Kõrgeimad ja madalaimad hinnad**

1. Hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik määratud elektriturukorraldajad koostöös asjaomaste põhivõrguettevõtjatega välja töötama ettepaneku ühtlustatud kõrgeimate ja madalaimate kliiringhindade kehtestamiseks kõigis ühtse järgmise päeva turu mehhanismis osalevates pakkumispirkondades. Ettepanekus tuleb võtta arvesse kadunud koormuse väärtuse hinnangut.

Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

2. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad ettepaneku esitama heakskiitmiseks reguleerivatele asutustele.

Kui liikmesriik on sätestanud, et muul kui riiklikul reguleerival asutusel on õigus kiita heaks kõrgeimad ja madalaimad kliiringhinnad riigi tasandil, peab reguleeriv asutus konsulteerima pädeva asutusega selle üle, millist mõju avaldab ettepanek siseriiklikel turgudel.

▼B

Pärast kõigilt reguleerivatelt asutustelt heakskiitva otsuse saamist peavad kõik määratud elektriturukorraldajad põhjendamatult viivitamata asjaomaseid põhivõrguettevõtjaid otsusest teavitama.

*Artikkel 42***Piirkonnaülese võimsuse hinna kujundamine järgmise päeva turul**

1. Piirkonnaülese võimsuse hind järgmise päeva turul peab vastama turu ülekoormusele ning võrduma asjaomaste pakkumispriirkondade järgmise päeva kliiringhindade vahega.
2. Lõike 1 kohaselt arvatud järgmise päeva piirkonnaülese võimsuse hinnale ei tohi lisada muid tasusid, näiteks tasakaalustamatuse tasusid ega täiendavaid tasusid.

*Artikkel 43***Ühtse järgmise päeva turu mehhanismist tulenevate graafikujärgsete vahetuste arvutamise meetodika**

1. Hiljemalt 16 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad ühtse järgmise päeva turu mehhanismist tulenevaid graafikujärgseid vahetusi arvutada kavatsevad põhivõrguettevõtjad töötama välja selliste arvutuste ühise meetodika ettepaneku. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.
2. Selles meetodikas peab olema kirjeldatud arvutuskäik ja loetletud teave, mida asjaomased määratud elektriturukorraldajad peavad esitama kooskõlas artikli 8 lõike 2 punktiga g määratud graafikujärgsete vahetuste arvestajale, ning määratud teabe esitamise tähtajad. Teabe esitamise tähtaeg peab olema hiljemalt kl 15.30 järgmise päeva turu aja järgi.
3. Iga turuajaühiku arvutus peab põhinema selle turuajaühiku netopositsioonidel.
4. Hiljemalt kaks aastat pärast lõikes 1 nimetatud heakskiidu saamist ettepanekule vastava piirkonna reguleerivalt asutuselt peavad graafikujärgseid vahetusi rakendavad põhivõrguettevõtjad meetodika läbi vaatama. Seejärel tuleb pädevate reguleerivate asutuste nõudmisel meetodika läbi vaadata iga kahe aasta järel.

*Artikkel 44***Varuprotseduuride väljatöötamine**

Hiljemalt 16 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peab iga põhivõrguettevõtja koostöös teiste oma koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjatega välja töötama vastupidavad ja õigeaegsed varuprotseduurid, mis tagaksid võimsuse tõhusa, läbipaistva ja mittediskrimineeriva jaotamise juhul, kui ühtne järgmise päeva turu mehhanism ei anna tulemusi.

Varuprotseduuride kehtestamise ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

▼B

*Artikkel 45***Korraldused, mis hõlmavad rohkem kui üht määratud elektriturukorraldajat ühes pakkumispirkonnas ja võrkudevahelisi ühendusi, mida ei käita sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad**

1. Selliste pakkumispirkondade põhivõrguettevõtjad, kus on nimetatud ja/või osutab kauplemisteenuseid üle ühe määratud elektriturukorraldaja või kus on võrkudevahelisi ühendusi, mida ei käita sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 3 kohaselt, peavad välja töötama ettepaneku piirkonnaülese võimsuse jaotamise ja muude vajalike korralduste kohta sellistes pakkumispirkondades koos asjaomaste põhivõrguettevõtjate, määratud elektriturukorraldajate ja võrkudevaheliste ühenduste käitajatega, kes ei ole sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad, tagamaks, et asjaomased määratud elektriturukorraldajad ja võrkudevaheliste ühenduste valdajad annaksid selliste korralduste jaoks vajalikud andmed ja rahalised vahendid. Kõnealused kokkulepped peavad võimaldama teistel põhivõrguettevõtjatel ja määratud elektriturukorraldajatel selliste korraldustega ühineda.

2. Ettepanek tuleb esitada heakskiitmiseks asjaomasele riiklikule reguleerivale asutusele nelja kuu jooksul pärast seda, kui pakkumispirkonnas on rohkem kui üks määratud elektriturukorraldaja nimetatud või kui neil on lubatud osutada kauplemisteenuseid või kui uus võrkudevahelise ühenduse valdaja ei ole sertifitseeritud põhivõrguettevõtja. Olemaolevate võrkudevaheliste ühenduste puhul, mida ei käita sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad, tuleb ettepanek esitada nelja kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist.

2. ja g u

Ühtse järgmise päeva turu mehhanism*Artikkel 46***Sisendandmete esitamine**

1. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab tagama, et piirkonnaülese võimsuse ja jaotamispäärangute andmed esitatakse asjaomastele määratud elektriturukorraldajatele piisavalt vara, et tagada piirkonnaülese võimsuse ja jaotamispäärangute avaldamine turul hiljemalt kl 11.00 järgmise päeva turu aja järgi.

2. Kui mõni koordineeritud võimsusarvestaja ei suuda piirkonnaülese võimsuse ja jaotamispäärangute andmeid esitada üks tund enne järgmise päeva tehingute sulgemisaega, peab see võimsusarvestaja teavitama olukorras määratud elektriturukorraldajaid. Kõnealused määratud elektriturukorraldajad peavad kohe avaldama turuosalistele suunatud teate.

Sel juhul peab koordineeritud võimsusarvestaja esitama piirkonnaülese võimsuse ja jaotamispäärangute andmed hiljemalt 30 minutit enne järgmise päeva tehingute sulgemisaega.

*Artikkel 47***Ühtse järgmise päeva turu mehhanismi toimimine**

1. Järgmise päeva tehingute avamisaeg on hiljemalt kl 11.00 järgmise päeva turu aja järgi.

▼B

2. Järgmise päeva tehingute sulgemisaeg igas pakkumispiirkonnas on kl 12.00 järgmise päeva turu aja järgi. Ida-Euroopa keskosa piirkonna või selle naaberriikide põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad võivad seada teistsuguse tehingute sulgemisaja seni, kuni see piirkond ei ole ühinenud ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga.
3. Turuosalised peavad kõik korraldused esitama asjaomastele määratud elektriturukorraldajatele kooskõlas artiklitega 39 ja 40 enne järgmise päeva tehingute sulgemisaega.
4. Turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmiseks kooskõlas artikli 7 lõikega 2 peab iga määratud elektriturukorraldaja talle kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 esitatud korraldused esitama hiljemalt selleks tähtajaks, mille kõik määratud elektriturukorraldajad on sätestanud ühtse hindade ühendamise algoritmi ettepanekus kooskõlas artikli 37 lõikega 5.
5. Ühtse järgmise päeva turu mehhanismis sobitatud korraldused loetakse siduvaks.
6. Turgude liitmise korraldaja peab oma funktsioonide täitmisel tagama esitatud korralduste anonüümsuse.

*Artikkel 48***Tulemuste esitamine**

1. Hiljemalt selleks tähtajaks, mille kõik põhivõrguettevõtjad määravad artikli 37 lõike 1 punktis a sätestatud nõuetes, peavad kõik turgude liitmise korraldaja funktsioone täitvad määratud elektriturukorraldajad esitama ühtse järgmise päeva turu mehhanismi tulemused:
  - a) artikli 39 lõike 2 punktides a ja b nimetatud tulemused kõikidele põhivõrguettevõtjatele, kõikide koordineeritud võimsuse arvestajatele ja kõikidele määratud elektriturukorraldajatele;
  - b) artikli 39 lõike 2 punktis c nimetatud tulemused kõikidele määratud põhivõrguettevõtjatele.
2. Iga põhivõrguettevõtja peab kontrollima, kas artikli 39 lõike 2 punktis b nimetatud hindade ühendamise algoritmiga arvutatud ühtse järgmise päeva turu mehhanismi tulemused on arvutatud kooskõlas jaotamispiirangutega ja valideeritud piirkonnaülese võimsusega.
3. Iga määratud elektriturukorraldaja peab kontrollima, kas artikli 39 lõike 2 punktis c nimetatud hindade ühendamise algoritmi arvutatud ühtse järgmise päeva turu mehhanismi tulemused on arvutatud kooskõlas korraldustega.
4. Iga määratud elektriturukorraldaja peab põhjendamatult viivitamata turuosalisi teavitama nende korralduste täitmise olukorrast.

*Artikkel 49***Ühtse järgmise päeva turu mehhanismist tulenevate graafikujärgsete vahetuste arvutamine**

1. Iga graafikujärgsete vahetuste arvestaja peab arvutama iga turuaühiku kohta pakkumispiirkondade vahelised graafikujärgsed vahetused kooskõlas artiklis 43 sätestatud meetodikaga.

▼B

2. Iga graafikujärgsete vahetuste arvestaja peab kokkulepitud graafikujärgsetest vahetustest teavitama asjaomaseid määratud elektriturukorraldajaid, keskeid vastaspooli, tehingute vahendajaid ja põhivõrguettevõtjaid.

*Artikkel 50***Varuprotseduuride käivitamine**

1. Kui mitte ükski turgude liitmise korraldaja funktsioone täitev määratud elektriturukorraldaja ei suuda esitada osa hindade ühendamise algoritmi tulemustest või ühtki sellekohast tulemust artikli 37 lõike 1 punktis a sätestatud tähtjaks, tuleb käivitada artikli 44 kohaselt väljatöötatud varuprotseduurid.

2. Kui tekib oht, et mitte ükski turgude liitmise korraldaja funktsioone täitev määratud elektriturukorraldaja ei suuda esitada hindade ühendamise algoritmi tulemustest mingit osa või mitte ühtki sellekohast tulemust tähtjaks, peavad kõik määratud elektriturukorraldajad kõiki põhivõrguettevõtjaid sellest teavitama kohe, kui selline oht ilmneb. Kõik turgude liitmise korraldaja funktsioone täitvad määratud elektriturukorraldajad peavad kohe avaldama turuosalistele suunatud teate varuprotseduuride võimaliku käivitamise kohta.

*6. PEATÜKK****Ühtse päevasisese turu mehhanism***

1. jagu

Ühtse päevasisese turu mehhanismi eesmärgid, tingimused ja tulemused*Artikkel 51***Pidevkauplemist kohandava algoritmi eesmärgid**

1. Alates piirkonnaüleste tehingute avamisajast päevasisesel turul kuni piirkonnaüleste tehingute sulgemisajani päevasisesel turul peab pidevkauplemist kohandav algoritm valima sobitavaid korraldusi nii, et sobitamine

a) maksimeeriks ühtse päevasisese turu mehhanismi majanduslikku kasu tehingu kohta päevasisese turu ajavahemikus, jaotades võimsust sellistele korraldustele, mida on võimalik kooskõlas hinna ja esitamisajaga sobitada;

b) järgiks kooskõlas artikli 58 lõikega 1 esitatud jaotamispiiranguid;

c) oleks kooskõlas artikli 58 lõike 1 kohaselt esitatud piirkonnaülese võimsusega;

▼B

d) järgiks artikli 60 kohaseid tulemuste esitamise nõudeid;

e) võimaldaks korratavust ja mastaabi muutmist.

2. Pidevkauplemist kohandav algoritm peab andma artiklis 52 sätestatud tulemusi ning vastama toodete võimaldamise ja funktsionaalsuse nõuetele, mis on sätestatud artiklis 53.

*Artikkel 52***Pidevkauplemist kohandava algoritmi tulemused**

1. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmise raames tagama, et pidevkauplemist kohandava algoritmiga saadakse vähemalt järgmisi tulemusi:

a) korralduste täitmisseisund ja hinnad tehingute kaupa;

b) ühtne netopositsioon iga pakkumiskiirkonna päevasise turu turuaajahiku kohta.

2. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad tagama pidevkauplemist kohandava algoritmiga saadavate tulemuste täpsuse ja tõhususe.

3. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad kontrollima pidevkauplemist kohandava algoritmiga saadavate tulemuste kooskõla piirkonnaülese võimsusega ning jaotamiskiirangutega kooskõlas artikli 58 lõikega 2.

*Artikkel 53***Pakutavad tooted**

1. Hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad määratud elektriturukorraldajad esitama ühise ettepaneku toodete kohta, mida võidakse arvesse võtta ühtse päevasise turu mehhanismis. Määratud elektriturukorraldajad peavad tagama, et nendest toodetest tulenevad korraldused, mida neile kooskõlas artikliga 7 turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmiseks esitatakse, on eurodes ning et nende juures on märgitud turuaeg ja turuaajahik.

2. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad tagama sellistest toodetest tulenevate korralduste ühilduvuse piirkonnaülese võimsuse näitajatega, et neid oleks võimalik üheaegselt sobitada.

3. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad tagama, et pidevkauplemist kohandav algoritm suudaks töödelda nii ühte kui ka mitut turuaajahikut hõlmavaid korraldusi.

4. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad hiljemalt kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist ja seejärel iga kahe aasta järel kooskõlas artikliga 12 konsulteerima

a) turuosalistega, et veenduda pakutavate toodete vastavuses nende vajadustega;

▼B

- b) kõikide põhivõrguettevõtjatega, et veenduda, et tooted võimaldavad tagada võrgu talitluskindluse;
  - c) kõikide reguleerivate asutustega, et tagada pakutavate toodete vastavus käesoleva määruse eesmärkidele.
5. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad vajaduse korral oma tooteid muutma vastavalt lõikes 4 nimetatud konsultatsioonide tulemustele.

*Artikkel 54***Kõrgeimad ja madalaimad hinnad**

1. Hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik määratud elektriturukorraldajad koostöös asjaomaste põhivõrguettevõtjatega välja töötama ettepaneku ühtlustatud kõrgeimate ja madalaimate kliiringhindade kehtestamiseks kõigis ühtse päevasise turu mehhanismis osalevates pakkumispiirkondades. Ettepanekus tuleb võtta arvesse kadunud koormuse väärtuse hinnangut.

Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

2. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad selle ettepaneku esitama heakskiitmiseks kõigile reguleerivatele asutustele. Kui liikmesriik on sätestanud, et muul kui riiklikul reguleerival asutusel on õigus kiita heaks kõrgeimad ja madalaimad kliiringhinnad riigi tasandil, peab reguleeriv asutus konsulteerima pädeva asutusega selle üle, millist mõju avaldab ettepanek siseriiklikel turgudel.

3. Pärast reguleerivatelt asutustelt otsuse saamist peavad kõik määratud elektriturukorraldajad põhjendamatult viivitamata asjaomaseid põhivõrguettevõtjaid otsusest teavitama.

*Artikkel 55***Võimsuse hinna kujundamine päevasisesel turul**

1. Päevasisesel turul peab piirkonnaülese võimsuse hinna kujundamise meetod, mis töötatakse välja kooskõlas artikli 55 lõikega 3, vastama turu ülekoormusele ja põhinema tegelikel korraldustel.

2. Enne lõikes 3 sätestatud päevasise turu piirkonnaülese võimsuse ühtse hinnakujundusmeetodika heakskiitmist võivad põhivõrguettevõtjad esitada asjaomaste liikmesriikide reguleerivatele asutustele heakskiitmiseks päevasisesel turul kasutatava piirkonnaülese võimsuse jaotamise mehhanismi, millega kujundatakse usaldusväärset hindasid vastavalt lõike 1 nõuetele. Selline mehhanism peab tagama, et piirkonnaülese võimsuse hind päevasisesel turul oleks korralduste sobitamise ajal turuosalistele kättesaadav.

3. Hiljemalt 24 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik põhivõrguettevõtjad töötama välja ettepaneku päevasise turu piirkonnaülese võimsuse ühtse hindade kujundamise meetodi kohta. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

4. Lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt arvatud päevasise turu piirkonnaülese võimsuse hinnale ei tohi lisada muid tasusid, näiteks tasakaalustamatuse tasusid ega täiendavaid tasusid.

Artikkel 56

Ühtse päevasisese turu mehhanismist tulenevate graafikujärgsete vahetuste arvutamise meetodika

1. Hiljemalt 16 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad ühtse päevasisese turu mehhanismist tulenevaid graafikujärgseid vahetusi arvutada kavatsevad põhivõrguettevõtjad töötama välja selliste arvutuste ühise meetodika ettepaneku.

Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

2. Nimetatud meetodikas peab olema kirjeldatud arvutuskäik ja vajaduse korral loetletud teave, mida asjaomased määratud elektriturukorraldajad hakkavad graafikujärgsete vahetuste arvestajale esitama, ning teabe esitamise tähtajad.

3. Graafikujärgsete vahetuste arvutamine peab põhinema artikli 52 lõike 1 punktis b nimetatud netopositsioonidel.

4. Hiljemalt kaks aastat pärast lõikes 1 nimetatud ettepanekule heakskiidu saamist vastava piirkonna reguleerivalt asutuselt peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad meetodika läbi vaatama. Seejärel peavad põhivõrguettevõtjad pädevate reguleerivate asutuste nõudmisel meetodika läbi vaatama iga kahe aasta järel.

Artikkel 57

Korraldused, mis hõlmavad rohkem kui üht määratud elektriturukorraldajat ühes pakkumispirkonnas ja võrkudevahelisi ühendusi, mida ei käita sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad

1. Selliste pakkumispirkondade põhivõrguettevõtjad, kus on nimetatud ja/või osutab kauplemiseenuseid üle ühe määratud elektriturukorraldaja või kus on võrkudevahelisi ühendusi, mida ei käita sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 3 kohaselt, peavad välja töötama ettepaneku piirkonnaülese võimsuse jaotamise ja muude vajalike korralduste kohta sellistes pakkumispirkondades koos asjaomaste põhivõrguettevõtjate, määratud elektriturukorraldajate ja võrkudevaheliste ühenduste käitajatega, kes ei ole sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad, tagamaks, et asjaomased määratud elektriturukorraldajad ja võrkudevaheliste ühenduste valdajad annaksid selliste korralduste jaoks vajalikud andmed ja rahalised vahendid. Kõnealused kokkulepped peavad võimaldama teistel põhivõrguettevõtjatel ja määratud elektriturukorraldajatel selliste korraldustega ühineda.

2. Ettepanek tuleb esitada heakskiitmiseks asjaomasele riiklikule reguleerivale asutusele nelja kuu jooksul pärast seda, kui pakkumispirkonnas on nimetatud rohkem kui üks määratud elektriturukorraldaja või kui neil on lubatud osutada kauplemiseenuseid või kui uus võrkudevahelise ühenduse valdaja ei ole sertifitseeritud põhivõrguettevõtja. Olemaolevate võrkudevaheliste ühenduste puhul, mida ei käita sertifitseeritud põhivõrguettevõtjad, tuleb ettepanek esitada nelja kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist.

2. jagu

Ühtse päevasisese turu mehhanism

Artikkel 58

Sisendandmete esitamine

1. Iga koordineeritud võimsusarvestaja peab tagama piirkonnaülese võimsuse ja jaotamispiirangute esitamise asjaomastele määratud elektriturukorraldajatele hiljemalt 15 minutit enne piirkonnaüleste tehingute avamisaega päevasisesel turul.

▼B

2. Kui piirkonnaülest võimsust ja jaotamistingimusi on vaja muuta põhivõrgu talitlusega seotud muutuste tõttu, peab asjaomane põhivõrguettevõtja seda teatama oma koordineeritud võimsusarvutuse ala koordineeritud võimsusarvestajatele. Seejärel teavitavad koordineeritud võimsusarvestajad olukorrast asjaomaseid määratud elektriturukorraldajaid.

3. Kui mõni koordineeritud võimsusarvestaja ei suuda lõike 1 nõudeid täita, peab ta seda teatama asjaomastele määratud elektriturukorraldajatele. Kõnealused määratud elektriturukorraldajad peavad põhjendamatult viivitamata väljastama kõigile turuosalistele suunatud teate.

*Artikkel 59***Ühtse päevasise turu mehhanismi toimimine**

1. Hiljemalt 16 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik põhivõrguettevõtjad tegema ettepaneku piirkonnaüleste tehingute avamisaja ja piirkonnaüleste tehingute sulgemisaja kehtestamiseks päevasisesel turul. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

2. Piirkonnaüleste tehingute sulgemisaeg päevasisesel turul tuleb määrata nii, et

a) turuosalised saaksid oma bilansse võimalikult täpselt korrigeerida, kaubeldes päevasise turu ajavahemikus võimalikult reaalaja lähedastelt, ning

b) põhivõrguettevõtjatel ja turuosalistel oleks piisavalt aega plaanide tegemiseks ja tasakaalustamiseks, et tagada võrgu toimivus ja talitluskindlus.

3. Iga pakkumispirkonna piiri kohta tuleb iga turuajaühiku jaoks määrata üks piirkonnaüleste tehingute sulgemisaeg päevasisesel turul. See võib olla kõige rohkem tund aega enne asjaomase turuajaühiku algust ja selle määramisel tuleb arvesse võtta võrgu talitluskindluse tagamisega seotud tasakaalustamisprotsesse.

4. Teatava pakkumispirkonna piiri iga turuajaühiku jaoks peab päevasisene energiakaubandus algama hiljemalt asjaomase pakkumispirkonna piiril kehtival piirkonnaüleste tehingute avamisajal päevasisesel turul ning see võib kesta kuni piirkonnaüleste tehingute sulgemisajani päevasisesel turul.

5. Enne piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevasisesel turul peavad turuosalised asjaomastele määratud elektriturukorraldajatele esitama kõik asjaomase turuajaühiku korraldused. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad esitama turuajaühiku korraldused ühtseks sobitamiseks kohe pärast nende vastuvõtmist turuosalistelt.

6. Ühtse päevasise turu mehhanismis sobitatud korraldused loetakse siduvaks.

7. Turgude liitmise korraldaja funktsioonide täitmisel tuleb tagada korralduste ühisregistri kaudu esitatud korralduste anonüümsus.

▼B*Artikkel 60***Tulemuste esitamine**

1. Kõik turgude liitmise korraldaja ülesandeid täitvad määratud elektriturukorraldajad peavad esitama pidevkauplemist kohandava algoritmi tulemused

a) artikli 52 lõike 1 punktis a nimetatud korralduste täitmisseisundi tulemuste puhul kõikidele teistele määratud elektriturukorraldajatele;

b) artikli 52 lõike 1 punktis b nimetatud ühiste netopositsioonide tulemuste puhul kõikidele põhivõrguettevõtjatele.

2. Kui mõni määratud elektriturukorraldaja ei suuda temast olenevatest põhjustel pidevkauplemist kohandava algoritmiga saadud tulemusi esitada kooskõlas lõike 1 punktiga a, peab ta seda teatama teistele määratud elektriturukorraldajatele.

3. Kui mõni määratud elektriturukorraldaja ei suuda temast olenevatest põhjustel pidevkauplemist kohandava algoritmiga saadud tulemusi edastada kooskõlas lõike 1 punktiga b, peab ta seda võimalikult kiiresti teatama kõikidele põhivõrguettevõtjatele ja kõikidele graafikujärgsete vahetuste arvestajatele. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad asjaomaseid turuosalisi sellest teavitama.

4. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad põhjendamatult viivitamata saatma turuosalistele vajaliku teabe, et võimaldada artiklis 68 ja artikli 73 lõikes 3 sätestatud meetmete võtmist.

*Artikkel 61***Ühtse päevisese turu mehhanismist tulenevate graafikujärgsete vahetuste arvutamine**

1. Iga graafikujärgsete vahetuste arvestaja peab arvutama iga turuaühiku kohta pakkumispirkondade vahelised graafikujärgsed vahetused artikli 56 järgi väljatöötatud meetodika kohaselt.

2. Iga graafikujärgsete vahetuste arvestaja peab kokkulepitud graafikujärgsetest vahetustest teavitama asjaomaseid määratud elektriturukorraldajaid, keskeid vastaspooli, tehingute vahendajaid ja põhivõrguettevõtjaid.

*Artikkel 62***Turuteabe avaldamine**

1. Kohe pärast korralduste sobitamist peab asjaomane määratud elektriturukorraldaja avaldama asjaomastele turuosalistele vähemalt pidevkauplemist kohandava algoritmiga artikli 52 lõike 1 punkti a kohaselt saadud korralduste täitmisseisundid ja tehinguhinnad.

▼B

2. Iga määratud elektriturukorraldaja peab tagama, et teave summaarsete täidetud mahtude ja hindade kohta on avalikult kättesaadav hõlpsasti loetavas vormingus vähemalt viis aastat. Avaldatava teabe peavad esitama kõik määratud elektriturukorraldajad pidevkauplemist kohandava algoritmi ettepanekus vastavalt artikli 37 lõikele 5.

*Artikkel 63***Täiendavad piirkondlikud enampakkumised**

1. Pakkumispirkonna piiril määratud elektriturukorraldajad ja seased põhivõrguettevõtjad võivad hiljemalt 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist esitada ühise ettepaneku täiendavate piirkondlike enampakkumiste kavandamiseks ja rakendamiseks. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

2. Täiendavaid piirkondlike enampakkumisi võib rakendada pakkumispirkondades või pakkumispirkondade vahel lisaks artiklis 51 nimetatud ühtse päevisese turu mehhanismile. Piirkondlike päeviseste enampakkumiste korraldamiseks võib asjaomaste pakkumispirkondade sisese ja vahelise pidevkauplemise katkestada piiratud ajaks enne piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevisesest turul ja katkestuse kestus ei tohi ületada lühimat enampakkumise tegemiseks kuluvat aega ega mingil juhul kümnet minutit.

3. Täiendavate piirkondlike päeviseste enampakkumiste puhul võib piirkonnaülese võimsuse hinnakujunduse meetodika päevisesest turul erineda artikli 55 lõike 3 kohaselt välja töötatud meetodikast, kuid peab olema kooskõlas ka artikli 55 lõikes 1 sätestatud põhimõtetega.

4. Pädevad reguleerivad asutused võivad täiendavate piirkondlike päeviseste enampakkumiste korraldamise ettepaneku heaks kiita, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) piirkondlikud enampakkumised ei tohi vähendada ühtse päevisese turu likviidsust;
- b) kogu piirkonnaülene võimsus tuleb jaotada võimsuse juhtimise mooduli kaudu;
- c) piirkondlikul enampakkumisel ei tohi põhjendamatult diskrimineerida külgnevate piirkondade turuosalisi;
- d) piirkondlike enampakkumiste ajavahemikud peavad olema kooskõlas ühtse päevisese turu mehhanismiga, et võimaldada turuosalistel kaubelda võimalikult reaaliajalahedaselt;

▼B

e) reguleerivad asutused peavad konsulteerima asjaomaste liikmesriikide turuosalistega.

5. Pärast täiendavate piirkondlike enampakkumiste korraldamise otsustamist peavad asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused vähemalt kord kahe aasta jooksul läbi vaatama piirkondlike lahenduste ja ühtse päevasise turu mehhanismi kooskõla, et tagada eespool loetletud tingimuste jätkuv täitmine.

3 . j a g u**Üleminekukord päevasisesel turul***Artikkel 64***Otsese jaotamisega seotud sätted**

1. Kui asjaomaste pakkumispirkondade piiride liikmesriikide reguleerivad asutused koos nõuavad, peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad lisaks kaudsele jaotamisele võimaldama ka otsesest jaotamist, mis tähendab võimsuse jaotamist pakkumispirkondade piiridel olevate võimsuse juhtimise moodulitega, sõltumata elektrikaubandusest.

2. Asjaomased pakkumispirkondade piiride põhivõrguettevõtjad peavad koos avaldama ettepaneku nende tingimuste kohta, mida turuosalisel peavad otsesest jaotamises osalemiseks täitma. Ettepaneku peavad ühiselt heaks kiitma asjaomaste pakkumispirkondade piiride liikmesriikide reguleerivad asutused.

3. Võimsuse juhtimise mooduli väljatöötamisel tuleb vältida diskrimineerimist võimsuse üheaegsel kaudsel ja otsesel jaotamisel. Võimsuse juhtimise mooduliga tuleb määrata, missugused korraldused valida sobitamiseks ning millised otsesed võimsuse taotlused vastu võtta, lähtudes hinna- ja sisenemisajapõhisest järjestusest.

*Artikkel 65***Otsese jaotamise kaotamine**

1. Asjaomased määratud elektriturukorraldajad peavad asjaomaste põhivõrguettevõtjatega tihedat koostööd tegema ja turuosalistega konsulteerima kooskõlas artikliga 12, et luua päevasiseid mittestandardseid tooteid vastuseks turuosaliste vajadustele, mida võimsuse otsene jaotamine rahuldab.

2. Enne otsuse langetamist otsese jaotamise kaotamise kohta peavad iga asjaomase pakkumispirkonna piiri liikmesriikide pädevad reguleerivad asutused koos korraldama konsulteerimise selle hindamiseks, kas väljapakutud päevasised mittestandardseid tooteid vastavad turuosaliste vajadustele seoses päevasise kauplemisega.

▼B

3. Iga asjaomase pakkumispirkonna piiri liikmesriikide pädevad reguleerivad asutused koos peavad heaks kiitma kasutuselevõetud mitte-standardised tooted ja otsese jaotamise kaotamise.

*Artikkel 66***Päevasisese turu kauplemisskorraga seotud sätted**

1. Turuosalised peavad tagama piirkonnaülese võimsuse otsese jaotamisega seotud nimetamise, kliirimise ja arveldamise.

2. Turuosalised peavad täitma otsesest jaotamisest tulenevaid kliirimise ja arveldamisega seotud finantskohustusi.

3. Osalevad põhivõrguettevõtjad peavad avaldama asjaomast teavet nende ühenduste kohta, mille kaudu otsesest jaotamist teostatakse, sealhulgas teavet otseselt jaotatava piirkonnaülese võimsuse kohta.

*Artikkel 67***Võimsuse otsese jaotamise taotlused**

Turuosaline võib esitada taotluse võimsuse otseseks jaotamiseks ainult sellise ühenduse kohta, mis võimaldab otsesest jaotamist. Turuosaline peab võimsuse otsese jaotamise iga taotluse kohta esitama võimsuse jaotamise moodulile andmed koguse ja hinna kohta. Asjaomased põhivõrguettevõtjad peavad avaldama otseselt jaotatud võimsuse koguse ja hinna.

*7. PEATÜKK****Kliirimine ja arveldamine ühtse järgmise päeva turu mehhanismis ja ühtse päevasisese turu mehhanismis****Artikkel 68***Kliirimine ja arveldamine**

1. Kesksed vastaspoolad peavad tagama kõigi sobitatud korralduste kiire kliirimise ja arveldamise. Kesksed vastaspoolad peavad kõigis turuosaliste tehingutes tegutsema nende vastaspooltena sellistest tehingutest tulenevate rahaliste õiguste ja kohustuste osas.

2. Iga keskne vastaspool peab tagama turuosaliste anonüümsuse.

3. Kesksed vastaspoolad peavad pakkumispirkondadevahelistes energivahetustes tegutsema üksteise vastaspooltena sellistest energivahetustest tulenevate rahaliste õiguste ja kohustuste osas.

▼B

4. Sellistes vahetustes tuleb arvesse võtta
- a) artikli 39 lõike 2 punkti b ja artikli 52 lõike 1 punkti b kohaselt arvatud netopositsioone;
  - b) artiklite 49 ja 61 kohaselt arvatud graafikujärgseid vahetusi.
5. Iga keskne vastaspool peab iga turuajaühiku jaoks tagama järgmise:
- a) võttes asjakohastel juhtudel arvesse jaotamistingimusi, peab kõikidest ülejäägiga pakkumispirkondadest välja suunatud summaarne koguenergia võrduma kõikidesse puudujäägiga pakkumispirkondadesse suunatud summaarse kogue energiaga;
  - b) pakkumispirkondadevaheline elektrieksport peab võrduma elektriimpordiga; erinevused võivad tuleneda ainult jaotamispirangutest, kui need kehtivad.
6. Hoolimata lõikes 3 sätestatust võib tehingute vahendaja tegutseda kesksete vastaspoolte vahelises energiavahetuses vastaspoolena, kui asjaomased pooled sõlmivad seda lubava lepingu. Kui lepingut ei õnnestu sõlmida, otsustavad tehingukorra nende pakkumispirkondade reguleerivad asutused, mille vahelise energiavahetuse kliirimist ja arveldamist on vaja teha.
7. Kõik kesksed vastaspoolel või tehingute vahendajad peavad koguma artiklites 46–48 kirjeldatud ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja artiklites 58–60 kirjeldatud ühtse päevasisese turu mehhanismi võimsusjaotustulu.
8. Kõik kesksed vastaspoolel või tehingute vahendajad peavad kogutud võimsusjaotustulu põhivõrguettevõtjatele edastama hiljemalt kaks nädalat pärast arveldamiskuupäeva.
9. Kui maksete ajastus ei ole kahe pakkumispirkonna vahel ühtlustatud, peavad asjaomased liikmesriigid määrama ajastuste erinevust korrigeeriva asutuse ning kandma sellega seotud kulud.

8. PEATÜKK

*Jaotatud piirkonnaülese võimsuse püsikindlus**Artikkel 69***Ettepanek järgmise päeva püsikindluse kinnituseaja kehtestamiseks**

Hiljemalt 16 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik põhivõrguettevõtjad töötama välja ühise ettepaneku järgmise päeva püsikindluse kinnituseaja kohta, mis ei tohi olla hiljem kui pool tundi enne järgmise päeva tehingute sulgemisaega. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 12.

▼B*Artikkel 70***Järgmise päeva võimsuse püsikindlus ja jaotamiskiirangud**

1. Enne järgmise päeva püsikindluse kinnitusaega võivad koordineeritud võimsusarvestajad eraldi kohandada asjaomastele määratud elektriturukorraldajatele edastatavat piirkonnaülest võimsust ning jaotamiskiiranguid.
2. Pärast järgmise päeva püsikindluse kinnitusaega peavad kõik piirkonnaülese võimsuse ja jaotamiskiirangute väärtused olema järgmise päeva võimsuse jaotamise suhtes püsikindlad, välja arvatud juhul, kui täidetud on artikli 46 lõikes 2 sätestatud tingimused; sel juhul muutuvad piirkonnaülese võimsuse ja jaotamiskiirangute väärtused püsikindlaks kohe pärast asjaomastele määratud elektriturukorraldajatele esitamist.
3. Pärast järgmise päeva püsikindluse kinnitusaega võib jaotamata jäänud piirkonnaülest võimsust kohandada hilisematele jaotamistele.

*Artikkel 71***Võimsuse püsikindlus päevasisesel turul**

Päevasisesel turul muutub piirkonnaülese võimsus püsikindlaks kohe, kui see on jaotatud.

*Artikkel 72***Püsikindlus vääramatu jõu korral ja eriolukorras**

1. Määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 16 lõikes 2 nimetatud vääramatu jõu korral ja eriolukorras, kus põhivõrguettevõtja peab tegutsema kiiresti ning kui koormuste ümberjaotamine ega vahetuskauba tegemine ei ole võimalik, on igal põhivõrguettevõtjal õigus jaotatud piirkonnaülest võimsust piirata. Igal juhul tuleb seda piirata koordineeritult pärast kontakteerumist kõigi põhivõrguettevõtjatega, keda see olukord otseselt mõjutab.
2. Vääramatu jõu korral või eriolukorras tegutsemise õigust kasutav põhivõrguettevõtja peab avaldama teate, milles kirjeldab vääramatu jõu olukorda või eriolukorda ning selle eeldatavat kestust. Teade tuleb määratud elektriturukorraldajate kaudu edastada turuosalistele, keda see olukord mõjutab. Kui võimsust jaotatakse otse turuosalistele, peab vääramatu jõu korral või eriolukorras tegutsemise õigust kasutav põhivõrguettevõtja edastama teate otse neile lepinguosalistele, kelle halduses on asjaomases turuajavahemikus piirkonnaülese võimsus.
3. Kui vääramatu jõu korral või eriolukorras tegutsemise õigust kasutav põhivõrguettevõtja piirab jaotatud võimsust, peab see põhivõrguettevõtja tagastama või hüvitama vääramatu jõu olukorra või eriolukorra ajal kantud kulu või kahju vastavalt järgmisele:
  - a) kaudse jaotamise korral ei või kesksed vastaspooled ega tehingute vahendajad kanda rahalist kahju ega saada rahalist tulu tasakaalu kadumisest kõnealuse piiramise tõttu;

▼B

- b) kui tekkinud on vääramatu jõu olukord ja võimsust jaotatakse otsese jaotamise meetodil, on turuosalistel õigus nõuda otsese jaotamise kaudu ostetud võimsuse eest makstud hinna tagastamist;
- c) kui tekkinud on eriolukord ja võimsust jaotatakse otsese jaotamise meetodil, on turuosalistel õigus nõuda hüvitist, mis võrdub asjaomaste turgude vahelise hindade erinevusega asjaomaste pakkumispirkondade vahel asjaomases ajavahemikus, või
- d) kui tekkinud on eriolukord ja võimsust jaotatakse otsese jaotamise meetodil, kuid asjaomases ajavahemikus ei ole vähemalt ühes kahest asjaomases pakkumispirkonnast pakkumispirkonna hinda arvatud, on turuosalistel õigus nõuda otsese jaotamise kaudu ostetud võimsuse eest makstud hinna tagastamist.
4. Vääramatu jõu korral või eriolukorras tegutsemise õigust kasutav põhivõrguettevõtja peab vääramatu jõu või eriolukorra tagajärgi ja kestust minimeerima.
5. Kui liikmesriik on nii sätestanud, peab asjaomase põhivõrguettevõtja taotlusel riigi reguleeriv asutus hindama, kas sündmust saab käsitada vääramatu jõuna.

III JAOTIS

KULUD

1. PEATÜKK

Võimsusjaotustulu jagamise meetodika ühtse järgmise päeva turu mehhanismis ja ühtse päevasisese turu mehhanismis*Artikkel 73***Võimsusjaotustulu jagamise meetodika**

1. Hiljemalt 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist peavad kõik põhivõrguettevõtjad välja töötama ettepaneku võimsusjaotustulu jagamise meetodika kehtestamiseks.
2. Kooskõlas lõikega 1 välja töötatud meetodika peab
- a) võimaldama ELi elektripõhivõrgu tõhusat pikaajalist toimimist ja arendamist ning ELi elektrituru tõhusat toimimist;
- b) vastama määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklis 16 sätestatud ülekoormuse juhtimise põhialustele;
- c) võimaldama mõistlikku finantsplaanimist;
- d) olema kõigi ajakavadega ühilduv;
- e) hõlmama protseduure sellistest põhivõrguelementidest tuleneva võimsusjaotustulu jagamiseks, mille omanikuks ei ole põhivõrguettevõtja.

▼B

3. Põhivõrguettevõtjad peavad võimsusjaotustulu kooskõlas lõikes 1 sätestatud meetodikaga jagama nii vara kui mõistlikult võimalik, kuid hiljemalt üks nädal pärast võimsusjaotustulu ülekandmist kooskõlas artikli 68 lõikega 8.

2. PEATÜKK

Koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise meetodika ühtse järgmise päeva turu mehhanismis ja ühtse päevasise turu mehhanismis

Artikkel 74

Koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise meetodika

1. Hiljemalt 16 kuud pärast koordineeritud võimsusarvutuse alade kohta otsuse tegemist peavad koordineeritud võimsusarvutuse iga ala kõik põhivõrguettevõtjad välja töötama ettepaneku ühise koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise meetodika kehtestamiseks.

2. Koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise meetodika peab hõlmama piiriülese tähtsusega meetmete puhul rakendatavaid kulude jagamise lahendusi.

3. Asjaomaste põhivõrguettevõtjate vahel jagamisele kuuluvad koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulud tuleb määrata läbipaistvalt ja auditeeritavalt.

4. Koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise meetodikaga tuleb vähemalt

a) määrata, millised talitluskindluse tugimeetmete võtmisest tulenevad kulud, kui sellised meetmed on võimsusarvutuses arvesse võetud ja kui selliste meetmete võtmiseks on kehtestatud ühine raamistik, kuuluvad jagamisele kõikide koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate vahel kooskõlas artiklites 20 ja 21 sätestatud võimsusarvutuse meetodikaga;

b) teha kindlaks, missugused koormuste ümberjaotamisest või vahetuskauba tegemisest tulenevad kulud, kui neid meetmeid võetakse piirkonnaülese võimsuse püsikindluse tagamiseks, kuuluvad jagamisele kõikide koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate vahel kooskõlas artiklites 20 ja 21 sätestatud võimsusarvutuse meetodikaga;

c) määrata kulude piirkondliku jagamise eeskirjad kooskõlas punktidega a ja b.

5. Kooskõlas lõikega 1 väljatöötatud meetodika peab hõlmama järgmist:

a) asjaomaste põhivõrguettevõtjate vahelise koormuste ümberjaotamise või vahetuskauba tegemise tegeliku vajaduse kontrollimise mehhanism;

b) talitluskindluse kuludega tugimeetmete kasutamise üle tagantjärele järelevalve tegemise mehhanism;

c) talitluskindluse tugimeetmete mõju hindamise mehhanism, lähtudes võrgu talitluskindluse kriteeriumidest ja majanduslikest kriteeriumidest;

▼B

- d) talitluskindluse tugimeetmete täiustamist võimaldav menetlus;
  - e) menetlus, mis võimaldab pädevatel reguleerivatel asutustel teha järelevalvet koordineeritud võimsusarvutuse alade üle.
6. Kooskõlas lõikega 1 väljatöötatud metoodika peab lisaks
- a) stimuleerima ülekoormuse juhtimist, sealhulgas talitluskindluse tugimeetmete ja tõhusa investeerimise stiimulite abil;
  - b) olema kooskõlas asjaomaste põhivõrguettevõtjate kohustustega ja vastutustega;
  - c) tagama kulude ja kasu õiglase jagamise asjaomaste põhivõrguettevõtjate vahel;
  - d) olema kooskõlas teiste seotud mehhanismidega, vähemalt järgmisega:
    - i) artiklis 73 sätestatud võimsusjaotustulu jagamise metoodika;
    - ii) määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklis 13 ja komisjoni määruses (EL) nr 838/2010 ⁽¹⁾ sätestatud põhivõrguettevõtjate vaheline hüvitamismehhanism;
  - e) võimaldama Euroopa ühendsüsteemi tõhusat pikaajalist arendamist ja toimimist ning Euroopa elektrituru tõhusat toimimist;
  - f) võimaldama järgida määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklis 16 sätestatud ülekoormuse juhtimise põhimõtteid;
  - g) võimaldama mõistlikku finantsplaanimist;
  - h) ühilduma nii järgmise päeva turu kui ka päevasisese turu ajavahemikega ning
  - i) vastama läbipaistvuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtetele.
7. Hiljemalt 31. detsembriks 2018 peavad koordineeritud võimsusarvutuse ala kõik põhivõrguettevõtjad piirkondade vahel võimalikult suurel määral ühtlustama koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise metoodikat, mida kohaldatakse nende vastavates võimsusarvutuse piirkondades.

*3. PEATÜKK****Võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise kulude katmine****Artikkel 75***Kulude katmise üldsätted**

1. Pädevad reguleerivad asutused peavad hindama kulusid, mis on seotud artikliga 8 põhivõrguettevõtjatele kehtestatud kohustustega, sealhulgas artiklis 74 ja artiklites 76–79 sätestatud kulusid. Mõistlikuks, tõhusaks ja mõõdukooskõlaliseks hinnatud kulud tuleb katta õigeaegselt võrgu kasutustasude või muude selleks sobivate mehhanismide kaudu, mille määravad pädevad reguleerivad asutused.

⁽¹⁾ Komisjoni määrus (EL) nr 838/2010, 23. september 2010, millega kehtestatakse põhivõrguettevõtjate omavahelise hüvitamise mehhanismi ja ülekandetasusid käsitleva ühise regulatiivse lähenemisviisi suunised (ELT L 250, 24.9.2010, lk 5).

▼B

2. Liikmesriikide osa artikli 80 lõike 2 punktis a nimetatud ühistest kuludest, artikli 80 lõike 2 punktis b nimetatud piirkondlikest kuludest ja artikli 80 lõike 2 punktis c nimetatud riiklikest kuludest, mis on hinnatud mõistlikuks, tõhusaks ja mõõdukooskõlaliseks, tuleb katta määratud elektriturukorraldajate teenustasudest või võrgu kasutustasudest või muude selleks sobivate mehhanismide kaudu, mille määravad pädevad reguleerivad asutused.

3. Kui reguleerivad asutused seda nõuavad, peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad, määratud elektriturukorraldajad ja volitatud isikud artikli 78 kohaselt kolme kuu jooksul pärast nõude saamist esitama kantud kulude hindamiseks vajaliku teabe.

*Artikkel 76***Ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi väljatöötamise, muutmise ja toimimise kulud**

1. Kõik määratud elektriturukorraldajad peavad kandma järgmiseid kulusid:

- a) ühised, piirkondlikud ja riiklikud kulud seoses hindade sobitamise algoritmi ja ühtse järgmise päeva turu mehhanismi väljatöötamise, ajakohastamise ja edasiarendamisega;
- b) ühised, piirkondlikud ja riiklikud kulud seoses pidevkauplemist kohandava algoritmi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi väljatöötamisega, ajakohastamisega või edasiarendamisega;
- c) ühised, piirkondlikud ja riiklikud kulud seoses ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasisese turu mehhanismi käitamisega.

2. Põhivõrguettevõtjad võivad katta osa lõikes 1 sätestatud kuludest, kui asjaomased määratud elektriturukorraldajad on selles kokku leppinud ja kui see on asjaomaste reguleerivate asutustega kooskõlastatud. Sel juhul on igal põhivõrguettevõtjal kahe kuu jooksul pärast asjaomastelt määratud elektriturukorraldajatelt kuluprognnoosi saamist õigus esitada asjaomastele reguleerivatele asutustele heakskiitmiseks kulude katmises osalemise ettepanek.

3. Asjaomastel määratud elektriturukorraldajatel on pädeva reguleeriva asutusega sõlmitud riiklike kokkulepete alusel õigus teenustasudega või muude asjakohaste mehhanismidega katta lõikega 1 kooskõlas olevaid selliseid kulusid, mida ei ole kandnud põhivõrguettevõtjad kooskõlas lõikega 2 ning mis on hinnatud mõistlikuks ja mõõdukooskõlaliseks.

*Artikkel 77***Kliirimis- ja arveldamiskulud**

1. Kõik keskse vastaspoole ja tehingute vahendajate kantud mõistlikud ja mõõdukooskõlalised kulud tuleb katta teenustasude või muude asjakohaste mehhanismide kaudu.

▼B

2. Keskised vastaspoolad ja tehingute vahendajad peavad kliirimise ja arveldamise korraldama tõhusalt ning vältima tarbetuid kulutusi ja võtma arvesse võimalikke riske. Piiriülese kliirimis- ja arveldamiskorralduse peab heaks kiitma asjaomane riiklik reguleeriv asutus.

*Artikkel 78***Koordineeritud võimsusarvutusprotsessi väljatöötamise ja käitamise kulud**

1. Iga põhivõrguettevõtja peab võimsusarvutusprotsessi sisendandmete esitamise kulud ise kandma.

2. Individuaalsete võrgumodelite ühendamise kulud kannavad kõik põhivõrguettevõtjad ühiselt.

Koordineeritud võimsusarvutuse iga ala kõik põhivõrguettevõtjad kannavad koordineeritud võimsusarvestajate asutamise ja toimimise kulud ühiselt.

3. Kulud, mida turuosalisel kannavad seoses käesoleva määruse nõuete täitmisega, peavad turuosalisel ise kandma.

*Artikkel 79***Püsikindluse tagamise kulud**

Artikli 70 lõike 2 ja artikli 71 kohase püsikindluse tagamise kulud peavad kandma asjaomased põhivõrguettevõtjad niivõrd, kuivõrd see on võimalik vastavalt määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 punktile a. Need hõlmavad kulusid, mis on seotud hüvitusmehhanismidega piirkonnaülese püsikindluse tagamiseks, aga ka ümberjaotamise, vahetuskauba tegemise ja tasakaalustamise kulusid seoses turuosaliste hüvitamisega.

*Artikkel 80***Kulude jagamine liikmesriikide määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate vahel**

1. Kõik asjaomased määratud elektriturukorraldajad ja põhivõrguettevõtjad peavad reguleerivatele asutustele esitama aastaaruande, milles on üksikasjalikult selgitatud ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja päevasisese turu mehhanismi väljatöötamise, muutmise ja käitamise kulusid. Sellise aruande avaldab koostööamet, võttes arvesse tundlikku äriteavet. Ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga ja ühtse päevasisese turu mehhanismiga seotud kulud peavad olema selgelt eraldi kindlaks tehtavad ja auditeeritavad. Aruandes tuleb esitada kõik üksikasjad määratud elektriturukorraldajate kulude katmiseks vastavalt artikli 76 lõikele 2 põhivõrguettevõtjate tehtud maksetest.

2. Lõikes 1 nimetatud kulud tuleb liigitada järgmiselt:

a) ühised kulud, mis tulenevad kõikide ühtse järgmise päeva turu ja päevasisese turu mehhanismis osalevate määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate koordineeritud tegevusest;

▼B

- b) piirkondlikud kulud, mis tulenevad konkreetsetes piirkonnas koostööd tegevate määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate tegevusest;
- c) riiklikud kulud, mis tulenevad määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate tegevusest vastavas liikmesriigis.

3. Lõike 2 punktis a nimetatud ühised kulud jagatakse asjaomaste liikmesriikide ning ühtse järgmise päeva turu ja päevasisese turu mehhanismis osalevate kolmandate riikide põhivõrguettevõtjate ning määratud elektriturukorraldajate vahel. Iga liikmesriigi või asjakohasel juhul kolmanda riigi põhivõrguettevõtjate ja määratud elektriturukorraldajate maksitava summa arvutamiseks tuleb üks kaheksandik ühisest kulust jagada liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel võrdselt, viis kaheksandikku jagada liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel võrdeliselt nende elektritarbimisega ning kaks kaheksandikku jagada võrdselt osalevate määratud elektriturukorraldajate vahel. Ühiste kulude muutumise või osalevate põhivõrguettevõtjate või määratud elektriturukorraldajate muutumise arvessevõtmiseks tuleb ühiste kulude arvutamist korrapäraselt kohandada.

4. Põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad, kes teevad koostööd teatavas piirkonnas, peavad tegema koos ettepaneku lõike 2 punktile b vastavate piirkondlike kulude jagamiseks. Ettepaneku peab seejärel heaks kiitma iga piirkonna liikmesriigi pädevasutus. Määratud elektriturukorraldajad ja põhivõrguettevõtjad, kes teevad teatavas piirkonnas koostööd, võivad teise võimalusena kasutada kulude jagamiseks lõikes 3 sätestatud korda.

5. Sellised kulude jagamise põhimõtted kehtivad nende kulude suhtes, mis tekivad alates käesoleva määruse jõustumisest. See ei mõjuta selliste juba olemasolevate lahenduste kohaldamist, mida on kasutatud ühtse järgmise päeva ja päevasisese turu mehhanismi arendamiseks, ning kulud, mis on tekkinud enne käesoleva määruse jõustumist, tuleb jagada määratud elektriturukorraldajate ja põhivõrguettevõtjate vahel selliste lahenduste kohta tehtud lepingute alusel.

IV JAOTIS

ÜLESANNETE JA JÄRELEVALVE DELEGEERIMINE

*Artikkel 81***Ülesannete delegeerimine**

1. Põhivõrguettevõtja või määratud elektriturukorraldaja võib käesoleva määrusega talle määratud funktsioone osaliselt või täielikult delegeerida ühele või mitmele kolmandale osalisele tingimusel, et see kolmas osaline suudab kõnealust funktsiooni täita vähemalt sama tõhusalt nagu delegeerija. Delegeerija jääb ikkagi vastutavaks käesoleva määrusega talle määratud kohustuste täitmise eest, muu hulgas selle eest, et reguleerival asutusel oleks juurdepääs järelevalve tegemiseks vajalikule teabele.

2. Enne delegeerimist peab kolmas osaline delegeerijale kindlalt tõendama, et asjaomane kolmas osaline on võimeline täielikult täitma kõiki käesolevast määrusest tulenevaid delegeerija kohustusi.

3. Kui mõni käesolevas määruses sätestatud ülesanne delegeeritakse kolmandale osalisele osaliselt või täielikult, peab delegeerija enne delegeerimist sõlmima asjaomase kolmanda osalisega konfidentsiaalsuslepingu, mis on kooskõlas delegeerija konfidentsiaalsuskohustustega.

Artikkel 82

Ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasise turu mehhanismi rakendamise järelevalve

1. Turgude liitmise korraldaja funktsioone täitva isiku või isikute üle peavad tegema järelevalvet vastava isiku asukohajärgsed reguleerivad asutused või asjaomased asutused. Muud reguleerivad asutused, asjaomased asutused ja koostööamet aitavad kontrollida, kui see on asjakohane. Reguleerivad asutused ja asjaomased asutused, kes esmajärjekorras vastutavad mõne määratud elektriturukorraldaja ja turgude liitmise korraldaja funktsioonide järelevalve eest, peavad täielikult koostööd tegema ning võimaldama teistele reguleerivatele asutustele ja koostööametile juurdepääsu teabele, mis on vajalik ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasise turu mehhanismi nõuetekohase järelevalve tagamiseks kooskõlas direktiivi 2009/72/EÜ artikliga 38.

2. Ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasise turu mehhanismi rakendamise järelevalve tegemisel kooskõlas määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 8 lõikega 8 peab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik pöörama erilist tähelepanu järgmistele küsimustele:

- a) ühtse järgmise päeva turu mehhanismi ja ühtse päevasise turu mehhanismi rakendamise edenemine ja sellega seotud võimalikud probleemid, sealhulgas erinevate rakendusvõimaluste valik riikide lõikes;
- b) võimsuse arvutamise ja jaotamise alase aruande koostamine kooskõlas artikli 31 lõikega 1;
- c) kehtiva pakkumispärikkondade struktuuri tõhusus kooskõlas koostööametiga vastavalt artiklile 34;
- d) hindade ühendamise algoritmi ja pidevkauplemist kohandava algoritmi toimimise tõhususe hindamine koostöös määratud elektriturukorraldajatega vastavalt artikli 37 lõikele 6;
- e) kadunud koormuse väärtuse hinnangu kriteeriumi tõhusus vastavalt artikli 41 lõikele 1 ja artikli 54 lõikele 1 ning
- f) ühtse järgmise päeva turu mehhanismist tulenevate graafikujärgsete vahetuste arvutamise meetodika läbivaatamine kooskõlas artikli 43 lõikega 4.

3. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik peab hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist esitama koostööametile arvamuse kujundamiseks järelevalvekava, mis hõlmab koostatavaid aruandeid ja võimalikku ajakohastamist kooskõlas lõikega 2.

4. Koostööamet peab hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist koos Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga koostama sellise olulise teabe loendi, mille Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik edastab koostööametile kooskõlas määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 8 lõikega 9 ja artikli 9 lõikega 1. Olulise teabe loendit võib hiljem ajakohastada. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik peab säilitama koostööameti nõutavat teavet põhjalikus standardvormingus digitaalses andmearhiivis.

5. Kõik põhivõrguettevõtjad peavad Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule esitama teavet, mida võrgustik vajab lõigetes 2 ja 4 nimetatud ülesannete täitmiseks.

▼B

6. Määratud elektriturukorraldajad, turuosalised ning muud ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga ja ühtse päevasise turu mehhanismiga seotud organisatsioonid peavad koostööameti ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ühisel nõudmisel esitama Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule lõigete 2 ja 4 kohase järelevalve tegemiseks vajaliku teabe, välja arvatud teave, mille reguleerivad asutused, koostööamet ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik on saanud oma käsutusse seoses järelevalveülesannete täitmisega.

V JAOTIS

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED*Artikkel 83***Iirimaa ja Põhja-Iirimaa üleminekusätted**

1. Kuni 31. detsembrini 2017 ei kohaldata Iirimaa ja Põhja-Iirimaa suhtes käesoleva määruse sätteid, välja arvatud artiklid 4, 5 ja 6 ning nõuete ja meetodite väljatöötamises osalemine, mille kohta kehtivad asjaomased tähtajad.

2. Alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast kuni 31. detsembrini 2017 rakendavad Iirimaa ja Põhja-Iirimaa ettevalmistavat üleminekukorda. Üleminekukord peab:

- a) hõlbustama üleminekut käesoleva määruse täielikule rakendamisele ja sellega täieliku kooskõla tagamisele ning sisaldama kõiki vajalikke ettevalmistavaid meetmeid määruse täielikuks rakendamiseks ja sellega täieliku kooskõla tagamiseks 31. detsembriks 2017;
- b) tagama mõistlikul määral lõimumise külgnevate piirkondade turgudega;
- c) tagama vähemalt
  - i) võrkudevahelise ühendusvõimsuse jaotamise ühel otsesel järgmise päeva enampakkumisel ja vähemalt kahel kaudsel päevasisesel enampakkumisel;
  - ii) võrkudevahelise ühendusvõimsuse ja ühendusenergia ühise registreerimise järgmise päeva turu ajavahemikus;
  - iii) määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa punktis 2.5 määratletud põhimõtete „kasuta või kaota“ ja „kasuta või müü“ rakendamise järgmise päeva turu ajavahemikus kasutamata jääva võimsuse puhul;
- d) tagama võrkudevahelise ühendusvõimsuse hinna ausa ja mittediskrimineeriva kujundamise kaudsetel päevasisestel enampakkumistel;
- e) kehtestama püsikindluse tagamiseks õiglased, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad hüvitusmehhanismid;
- f) hõlmama üksikasjalikku rakenduskava, mille kiidavad heaks Iirimaa ja Põhja-Iirimaa reguleerivad asutused ning milles on sätestatud vahe-eesmärgid käesoleva määruse täieliku rakendamise ja täitmise saavutamiseks;

▼B

g) alluma konsultatsiooniprotsessile, milles osalevad kõik asjaosalised, ning selles tuleb konsultatsioonide tulemusi võimalikult palju arvesse võtta;

h) olema põhjendatud tulude ja kulude analüüsiga;

i) mitte mõjutama teisi piirkondi lubamatul viisil.

3. Iirimaa ja Põhja-Iirimaa reguleerivad asutused peavad koostööametile vähemalt kord kvartalis või koostööameti nõudmise korral esitama teavet, mis on vajalik selleks, et hinnata Iirimaa saare elektrituru üleminekukorda ning käesoleva määruse täieliku rakendamise ja täitmise saavutamiseks tehtud edusamme.

Artikkel 84

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.